

گزارش

بنیاد خیریه
حضرت آیت الله العظمی
محمد اسحاق فیاض

تهیه و تنظیم:

دِهْمَزَنگ

dehmazang.org

شناسنامه

صاحب امتیاز:

بنیاد خیریه

حضرت آیت الله العظمی محمد اسحاق فیاض

عنوان:

گزارش بنیاد خیریه

حضرت آیت الله العظمی محمد اسحاق فیاض

تهیه و تنظیم:

دهمزانگ

dehmazang.org

زبان:

فارسی / هزارگی

تاریخ انتشار:

جوزا ۱۴۰۵ / جون ۲۰۲۶

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار:
۱۰.....	ولادت و زادگاه آیت‌الله فیاض.....
۱۲.....	جایگاه علمی آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض.....
۱۳.....	نقش او در حوزه علمیه نجف.....
۱۵.....	بنیاد خیریه آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض.....
۲۰.....	گزارش توزیع کمک‌های زمستانی (کمپل) برای ایتام در افغانستان - سال ۱۴۰۴.....
۲۰.....	آمار ولایتی ثبت‌شده.....
۲۳.....	گزارش توزیع عیدانه برای ایتام افغانستان - سال ۱۴۴۷ هجری قمری.....
۲۳.....	آمار براساس ولایت‌ها.....
۲۳.....	ولایت کابل.....
۲۴.....	ولایت بامیان.....
۲۴.....	ولایت دایکندی.....
۲۴.....	سایر ولایت‌ها.....
۲۵.....	نکات مهم آماری.....
۲۸.....	گزارش توزیع کمک‌های غذایی برای ۳۰ خانواده نیازمند در ولسوالی لعل و سرچنگل ولایت غور.....
۲۸.....	مشخصات برنامه.....
۲۹.....	اقدام توزیع‌شده.....
۲۹.....	ترکیب دریافت‌کنندگان.....
۳۰.....	گستره جغرافیایی برنامه.....

۳۰.....	شفافیت و نظارت
۳۰.....	ارزیابی تأثیرات برنامه
۳۲.....	گزارش پروژه‌های ساختمانی سال ۱۴۰۴
۳۲.....	پروژه‌های تکمیل‌شده
۳۳.....	پروژه‌های تحت کار
۳۵.....	تفکیک جغرافیایی
گزارش پروژه حفر چاه‌های آب آشامیدنی بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض ۳۸.....	(دام‌زله)
۳۸.....	خلاصه آمار
۳۸.....	گستره جغرافیایی پروژه‌ها
۳۹.....	پروژه‌های تکمیل‌شده
۳۹.....	پروژه‌های در حال تکمیل و نصب تجهیزات
۴۰.....	پروژه‌های در مرحله برنامه‌ریزی
۴۰.....	پروژه‌های متوقف‌شده
۴۱.....	تحلیل آماری پروژه‌ها
۴۱.....	پراکندگی ولایتی
۴۲.....	پروژه‌های آینده
۴۳.....	توزیع زغال‌سنگ برای خانواده‌های نیازمند در ولایت هرات
۴۳.....	مشخصات پروژه
۴۴.....	نحوه توزیع
۴۴.....	وضعیت اجتماعی و اقتصادی مناطق هدف
۴۵.....	ارزیابی نتایج
۴۵.....	چالش‌ها
۴۶.....	توزیع بسته‌های عیدانه «تحفه مهربانی» برای ۱۳۰۰ یتیم شهر کابل؛ ۱۴۰۲

۴۶.....	روند اجرای برنامه
۴۶.....	آمار و اطلاعات برنامه
۴۷.....	اهداف برنامه
۴۷.....	دستاوردهای برنامه
۴۷.....	توزیع ۳۰۰ بسته عیدانه در ولایت هرات
۴۸.....	روند اجرای برنامه
۴۸.....	آمار برنامه
۴۹.....	اهداف برنامه
۴۹.....	گزارش کمک‌رسانی به خانواده‌های شهدا و مجروحان حادثه مرکز آموزشی کاج
۴۹.....	کمک به خانواده‌های شهدا
۵۰.....	کمک به مجروحان حادثه
۵۰.....	انتقال مجروحان برای درمان خارج از کشور
۵۰.....	جزئیات هزینه‌های انتقال و درمان
۵۱.....	جمع‌بندی مالی کمک‌ها
۵۲.....	پروژه‌های حفر چاه آب آشامیدنی؛ بنیاد خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام ظلّه) سال‌های ۱۴۰۳-۱۴۰۴
۵۲.....	خلاصه اجرایی
۵۲.....	مرحله اول: چاه‌های تکمیل‌شده
۵۲.....	توزیع ولایتی چاه‌های تکمیل‌شده
۵۳.....	عمیق‌ترین چاه‌های تکمیل‌شده
۵۳.....	کم‌عمق‌ترین چاه‌های تکمیل‌شده
۵۴.....	میانگین عمق چاه‌های تکمیل‌شده
۵۴.....	پروژه‌های ناموفق
۵۴.....	مرحله دوم: پروژه‌های تحت تطبیق

۵۵	پراکندگی جغرافیایی
۵۵	مراکز آموزشی و دینی بهره‌مند
۵۶	مرحله سوم: پروژه‌های تحت سروی
۵۶	ولایات تحت پوشش سروی
۵۶	آمار کلی پروژه
۵۷	ولایات دارای بیشترین سهم
۵۸	توزیع کمک‌های افطاریه در شهر کابل
۵۹	توزیع بیل و کراچی دستی برای خانواده‌های سیل‌زده ولسوالی خوشی ولایت لوگر
۶۰	
۶۱	آثار و تألیفات آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض
۶۳	آثار منتشر شده آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض
۶۵	تقریرات
۶۵	تقریرات منتشر شده از مرحوم آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض:
۶۶	رحلت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض پیام‌های تسلیت و واکنش‌ها پس از رحلت
۶۹	گزیده‌ی از تصاویر کمک‌ها
۷۹	نکته پایانی

پیشگفتار:

بسم الله الرحمن الرحيم

در تاریخ معاصر حوزه علمیه نجف، نام حضرت آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض (رحمة‌الله‌علیه) با دانش، تقوا، مرجعیت دینی و دهه‌ها تلاش علمی و اجتماعی گره خورده است. او از برجسته‌ترین عالمان شیعه در روزگار معاصر بود که افزون بر تربیت نسل‌های متعدد از طلاب و پژوهشگران علوم اسلامی، در عرصه‌های اجتماعی و خدمات عام‌المنفعه نیز نقش چشمگیری ایفا کرد. با این همه، بخش قابل توجهی از خدمات اجتماعی، خیریه و عمرانی ایشان کمتر در معرض دید عموم قرار گرفته و عمدتاً در قالب گزارش‌ها، اسناد اجرایی و مدارک اداری باقی مانده است.

رحلت این مرجع بزرگ جهان تشیع، فرصت و در عین حال مسئولیتی را برای دوستداران، شاگردان و علاقه‌مندان ایشان فراهم ساخت تا بخشی از میراث علمی، اجتماعی و انسانی وی گردآوری، ثبت و به نسل‌های آینده معرفی کند. از همین رو، تدوین این گزارش ویژه با هدف مستندسازی بخشی از زندگی، آثار، خدمات و بازتاب‌های جهانی رحلت آیت‌الله العظمی فیاض در دستور کار قرار گرفت.

یکی از مهم‌ترین اهداف این مجموعه، ارائه تصویری مستند و مبتنی بر اسناد از فعالیت‌ها و خدمات بنیاد آن مرحوم است. در سال‌های اخیر، مسئله شفافیت و پاسخگویی در فعالیت‌های اجتماعی و خیریه بیش از هر زمان دیگری مورد توجه قرار گرفته است. تجربه نشان داده است که ثبت و انتشار گزارش‌ها، آمار و اطلاعات مربوط به فعالیت‌های عام‌المنفعه نه تنها موجب تقویت اعتماد عمومی می‌شود، بلکه از

فراموش شدن تلاش‌ها و خدمات انجام‌شده نیز جلوگیری می‌کند. از این منظر، این گزارش ویژه تلاشی است برای گردآوری بخشی از اسناد و گزارش‌هایی که نشان می‌دهد چگونه یک مرجع دینی در کنار مسئولیت‌های علمی و فقهی خود، در عرصه خدمت به جامعه نیز نقش‌آفرینی کرده است.

این گزارش همچنین می‌کوشد تا تصویری جامع‌تر از آیت‌الله العظمی فیاض ارائه دهد؛ شخصیتی که شناخت او تنها در چارچوب تدریس، تألیف و مرجعیت دینی خلاصه نمی‌شود، بلکه فعالیت‌های گسترده در حوزه‌های خیریه، آموزشی، صحی، فرهنگی و اجتماعی نیز بخشی از کارنامه او را تشکیل می‌دهد. ثبت این فعالیت‌ها نه به قصد بزرگ‌نمایی، بلکه برای حفظ یک واقعیت تاریخی و ارائه تصویری دقیق از بخشی از خدمات انجام‌شده صورت گرفته است.

از سوی دیگر، این مجموعه تلاشی برای حفظ حافظه تاریخی جامعه نیز به شمار می‌رود. بسیاری از پروژه‌های خیریه و خدمات عام‌المنفعه در گذر زمان فراموش می‌شوند و اسناد آن‌ها در بایگانی‌ها باقی می‌مانند. در حالی که ثبت و انتشار چنین فعالیت‌هایی می‌تواند برای پژوهش‌گران، تاریخ‌نگاران، فعالان اجتماعی و نسل‌های آینده منبعی ارزشمند برای شناخت نقش نهادهای دینی در توسعه اجتماعی و خدمت‌رسانی به مردم باشد.

ویژه‌نامه حاضر بر پایه اسناد، گزارش‌ها، تصاویر و اطلاعات بنیاد تهیه و تنظیم گردیده است. علاوه بر گزارش بنیاد، زندگی، تحصیلات، جایگاه علمی، و نقش آیت‌الله العظمی فیاض در حوزه علمیه نجف در این گزارش آورده شده است. همچنین؛ آثار علمی، تألیفات و تقریرات ایشان نیز این گزارش معرفی می‌گردد. در آخر گزارش؛ رحلت این مرجع بزرگ، پیام‌های تسلیت، واکنش‌ها و بازتاب‌های جهانی این عالم فرزانه آورده شده است. در پایان نیز گزیده‌ای از تصاویر فعالیت‌های عام‌المنفعه و خدمات اجتماعی ایشان به عنوان پیوست ارائه می‌شود.

این گزارش به ابتکار تیم رسانه‌های دهمزنگ و با همکاری نماینده حضرت آیت‌الله العظمی در سیدنی، حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ نصرالله سرابی و خیر محترم جناب الحاج غلامرضا فولادی یکی از حامیان مالی بنیاد تهیه شده است. امید است این تلاش بتواند گامی هرچند کوچک در جهت معرفی بهتر ابعاد مختلف شخصیت علمی و اجتماعی آن مرحوم، حفظ میراث ماندگار وی و تقویت فرهنگ شفافیت، مستندسازی و مسئولیت‌پذیری در فعالیتهای عام‌المنفعه باشد. نکته مهم پیرامون این گزارش، حجم گسترده اسناد، تصاویر و ویدیوهای مرتبط با فعالیتهای بنیاد است که خود گواهی بر گستردگی خدمات و اهمیت ثبت و مستندسازی این فعالیتهای به شمار می‌رود. با این حال، به دلیل فراوانی این اسناد و پراکندگی آنها، امکان درج تمامی آنها در این گزارش فراهم نبوده است.

افزون بر این، بخش قابل توجهی از تصاویر و اسناد موجود شامل مشخصات هویتی، چهره و اطلاعات دریافت‌کنندگان کمک‌های بشردوستانه است. حفظ کرامت انسانی، حریم خصوصی و شأن افراد نیازمند از اصول اساسی بنیادهای خیریه است، از این‌رو، به منظور رعایت این اصل اخلاقی و جلوگیری از انتشار اطلاعات شخصی مددجویان، از انتشار شمار زیادی از تصاویر و اسناد موجود در این گزارش خودداری شده است.

آنچه در این گزارش آمده، تنها بخشی از مستندات در دسترس است که با هدف ارائه تصویری کلی از گستره فعالیتهای و خدمات بنیاد انتخاب و منتشر شده است.

www.dehmazang.org ۱۰/۰۶/۲۰۲۶

ولادت و زادگاه آیت‌الله فیاض

در زندگی‌نامه که برای حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض توسط سید عبدالمجید خویی تدوین شده است؛ «محمد اسحاق فیاض در سال ۱۹۳۰ در قریه‌ی «صوبه» یکی از قریه‌های ولایت غزنی در مرکز افغانستان، واقع در جنوب پایتخت این کشور یعنی کابل به دنیا آمد، او دومین فرزند خانواده و بعد از برادرش محمد ایوب است، و پدرش رحمة الله (۱۹۸۹م) کشاورز ساده‌ای بود که روی زمین یکی از ثروتمندان محل کار می‌کرد، تا از کد یمین و عرق جبین، خانواده و عیالش را اداره و اعاشه نماید، اما او با برخورداری از سرمایه‌ی ایمان، روح قناعت، مهربانی، محبت و دلسوزی که نسبت به خانواده‌اش داشت، از نظر معنوی غنی و ثروتمند بود، و در اثر محبت و ولایت او نسبت به رسول گرامی اسلام ﷺ و اهل بیت اطهارش علیهم‌السلام مورد عنایت و شفاعت این خاندان قرار داشت»^۱.

محمد اسحاق فیاض اصالتاً از خانواده محمد رضا، مؤمن، پارسا و دوستدار اهل‌بیت(ع) از طایفه «جعفرعلی» قوم (طایفه) «چوره» شیرداغ است. شیرداغ از جمله مناطق تاریخی جاغوری به شمار می‌رود و در تقسیمات اداری گذشته نیز بخشی از ولسوالی جاغوری محسوب می‌شد. با این حال، در پی اصلاحات اداری دوره پادشاهی محمد ظاهرشاه و بازنگری در مرزبندی واحدهای اداری، این منطقه از جاغوری جدا و به ولسوالی مالستان

^۱ محمد اسحاق فیاض، زندگی‌نامه نجف: دفتر مرجع دینی آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض، بی‌تا، PDF، دفتر مرجع دینی آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض https://alfayadh.org/files/books/bio_fa.pdf

ملحق گردید. امروزه شیرداغ، همراه با مناطقی چون پشی، بخشی از حصه دوم ولسوالی مالستان را تشکیل می‌دهد. ولسوالی مالستان با احتساب حصه اول و دوم، از پرجمعیت‌ترین ولسوالی‌های ولایت غزنی به شمار می‌رود.^۲

تحصیل ابتدایی

آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض تحصیلات ابتدایی خود را در مکتب‌خانه‌های سنتی منطقه آغاز کرد. در آن زمان در روستای محل زندگی او هیچ مدرسه دولتی یا حوزه دینی وجود نداشت و پدرش با تحمل دشواری‌های فراوان، وی را برای فراگیری سواد، قرآن و مقدمات علوم اسلامی به مکتب‌خانه‌های روستاهای مجاور می‌برد.

پس از فراگیری آموزش‌های ابتدایی، وارد حوزه علمیه شیرداغ شد و نزد مرحوم ملا برات آخوند بزرگ شیرداغ، از عالمان برجسته و بنیان‌گذار حوزه علمیه شیرداغ، و کربلایی کلان لعلچک مالستان به تحصیل علوم مقدماتی دینی پرداخت. سپس برای ادامه تحصیل راهی مدرسه دینی حوتقول جاغوری شد و در محضر شیخ قربانعلی وحیدی، از دانش‌آموختگان حوزه نجف، به فراگیری ادبیات عرب و علوم حوزوی ادامه داد.

در دوران نوجوانی، با درگذشت پدرش روبه‌رو شد؛ حادثه‌ای که اگرچه اندوهی بزرگ برای او بود، اما عزمش را برای ادامه مسیر علم و دانش استوارتر ساخت. از همین رو، برای تکمیل تحصیلات حوزوی به مشهد مقدس مهاجرت کرد و حدود یک سال در مدرسه حاج حسن اقامت گزید. در این دوره، نزد استاد نامدار شیخ محمدحسین ادیب نیشابوری، کتاب‌هایی چون «حاشیه ملا عبدالله» و بخشی از «المطول» را فراگرفت (همان). آیت‌الله فیاض در هجده‌سالگی راهی نجف اشرف شد و در حوزه علمیه این شهر به تحصیل سطوح عالی و درس خارج فقه و اصول پرداخت.

^۲ سید سلمان سلیمی، «محمد اسحاق فیاض»، خوات معاصر، دسترسی ۷ جون ۲۰۲۶، <https://s-salimi.blogfa.com/post/۲۴۴?shem=rimsplwouee>

جایگاه علمی آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض

آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض از برجسته‌ترین فقیهان و مراجع تقلید شیعه در دوران معاصر و از چهره‌های شاخص حوزه علمیه نجف به شمار می‌رود. وی طی بیش از هفت دهه حضور مستمر در مراکز علمی شیعه، نقش مهمی در تدریس، پژوهش، تربیت شاگردان و تداوم سنت علمی حوزه نجف ایفا کرد و به عنوان یکی از ارکان مرجعیت شیعه در عصر حاضر شناخته شد.^۳

فیاض پس از مهاجرت به نجف اشرف و گذراندن مراحل عالی تحصیل در حوزه علمیه، از محضر شماری از بزرگ‌ترین استادان فقه و اصول شیعه بهره برد. مهم‌ترین دوره علمی او در درس‌های خارج فقه و اصول آیت‌الله العظمی سید ابوالقاسم خویی سپری شد؛ شخصیتی که از تأثیرگذارترین مراجع شیعه در قرن بیستم به شمار می‌رود. آیت‌الله فیاض سال‌ها در حلقه درس خویی حضور داشت و از برجسته‌ترین شاگردان او محسوب می‌شد. همین پیوند علمی، او را در زمره وارثان اصلی مکتب فقهی و اصولی نجف قرار داد (همان).

پس از دستیابی به مرتبه اجتهاد، آیت‌الله فیاض تدریس سطوح عالی و سپس درس خارج فقه و اصول را در حوزه نجف آغاز کرد. درس‌های او طی دهه‌های متوالی از پرجمعیت‌ترین و معتبرترین حلقه‌های علمی حوزه به شمار می‌رفت و طلاب بسیاری از کشورهای مختلف اسلامی در آن شرکت می‌کردند. استمرار تدریس خارج فقه و اصول برای چندین دهه، انتشار آثار متعدد علمی و تربیت نسل‌های متعدد از فضلا و مجتهدان، جایگاه او را در میان استادان برجسته حوزه نجف تثبیت کرد.

در میان ویژگی‌های علمی آیت‌الله فیاض، دقت اصولی، نظم استدلال، توجه به مبانی فقهی و پرهیز از مباحث غیرضروری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود. آثار و درس‌های او بازتاب‌دهنده سنت علمی مکتب نجف است؛ مکتبی که بر اجتهاد روشمند، استدلال عقلی، استقلال فکری و بررسی دقیق ادله فقهی تأکید دارد. بسیاری از پژوهشگران علوم

^۳ آیت‌الله شیخ محمد اسحاق فیاض (مرجع تقلید) «الشیعه». دسترسی ۷ جون ۲۰۲۶. [بایگ‌گاه الشیعه](#)

اسلامی، نوشته‌ها و تقریرات او را از منابع مهم برای شناخت جریان فقهی معاصر نجف می‌دانند.

با رحلت آیت‌الله العظمی سید ابوالقاسم خویی و سپس دیگر مراجع بزرگ نجف، آیت‌الله فیاض به تدریج در شمار مراجع برجسته جهان تشیع قرار گرفت و حوزه نفوذ علمی و مرجعیت او از عراق فراتر رفت. دفاتر و نمایندگی‌های وی در کشورهای مختلف، پاسخگویی به استفتائات مقلدان، انتشار رساله‌های عملیه و آثار فقهی به زبان‌های گوناگون، بیانگر گستره مرجعیت او در میان شیعیان جهان بود.

آیت‌الله فیاض در کنار آیات عظام سیستانی، بشیر نجفی و سعید حکیم، یکی از چهار مرجع اصلی حوزه علمیه نجف در دهه‌های اخیر محسوب می‌شد و پس از درگذشت آیت‌الله سید محمد سعید حکیم، جایگاه او در ساختار مرجعیت نجف بیش از پیش برجسته گردید. وی از معدود شخصیت‌هایی بود که هم در عرصه تدریس و پژوهش فقهی و هم در جایگاه مرجعیت دینی، حضوری فعال و تأثیرگذار داشت.

اهمیت علمی آیت‌الله فیاض تنها در تعداد آثار یا شمار شاگردان او خلاصه نمی‌شود، بلکه در استمرار سنت علمی حوزه نجف و انتقال میراث فقهی این حوزه به نسل‌های بعدی نیز جلوه‌گر است. ده‌ها جلد کتاب در حوزه فقه، اصول، مسائل مستحدثه و اندیشه اسلامی، همراه با تقریرات و درس‌گفتارهای منتشرشده از وی، بخشی از این میراث علمی را تشکیل می‌دهد. از این رو، آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض را می‌توان یکی از مهم‌ترین فقیهان شیعه و از چهره‌های اثرگذار حوزه علمیه نجف در نیمه دوم قرن بیستم و ربع نخست قرن بیست‌ویکم دانست؛ شخصیتی که نام او در تاریخ معاصر مرجعیت شیعه جایگاهی ماندگار خواهد داشت (همان).

نقش او در حوزه علمیه نجف

آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض بیش از شش دهه از عمر خود را در حوزه علمیه نجف سپری کرد و در این مدت به یکی از ستون‌های اصلی این مرکز بزرگ علمی جهان تشیع تبدیل شد. حوزه نجف که سابقه‌ای بیش از هزار سال دارد، همواره محل حضور

بزرگ‌ترین فقها و اندیشمندان شیعه بوده است و آیت‌الله فیاض از جمله شخصیت‌هایی بود که در تداوم و پویایی این سنت علمی نقش برجسته‌ای ایفا کرد.

مهم‌ترین نقش او در حوزه نجف، تدریس مستمر درس خارج فقه و اصول بود. درس‌های وی سالیان متمادی از حلقه‌های معتبر علمی حوزه محسوب می‌شد و صدها طلبه و پژوهشگر از کشورهای مختلف در آن حضور می‌یافتند. بسیاری از شاگردان او بعدها به عنوان استادان حوزه، پژوهشگران علوم اسلامی و یا عالمان دینی در کشورهای مختلف فعالیت کردند و بدین ترتیب اندیشه و روش علمی او به نسل‌های بعدی منتقل شد.

آیت‌الله فیاض از مدافعان برجسته مکتب فقهی نجف بود؛ مکتبی که بر اجتهاد آزاد، استدلال عقلانی، بررسی دقیق منابع دینی و استقلال حوزه از قدرت‌های سیاسی تأکید دارد. او در طول سال‌های تدریس خود کوشید این میراث علمی را حفظ و به نسل جدید منتقل کند. آثار فقهی و اصولی او نیز بازتاب همین رویکرد علمی است و در بسیاری از مراکز علمی شیعه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در دوران‌های دشوار تاریخ معاصر عراق، به‌ویژه در سال‌های حکومت بعث و سپس تحولات پس از سقوط رژیم صدام حسین، آیت‌الله فیاض از جمله عالمانی بود که به حفظ موجودیت و تداوم فعالیت‌های علمی حوزه نجف کمک کرد. حضور مستمر او در نجف و ادامه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی در شرایط گوناگون، نقش مهمی در حفظ جایگاه این حوزه به عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز علمی جهان اسلام داشت.

از این رو، آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض را می‌توان نه تنها یکی از مراجع برجسته شیعه، بلکه یکی از چهره‌های تأثیرگذار در حفظ، تداوم و توسعه سنت علمی حوزه علمیه نجف در دوران معاصر دانست؛ شخصیتی که آثار، شاگردان و میراث علمی او همچنان بخشی مهم از سرمایه فکری جهان تشیع را تشکیل می‌دهد.^۴

^۴ BBC News دری، «رحلت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض؛ از روستایی در غزنی تا مرجعیت در نجف»، ۶ جون ۲۰۲۶، دسترسی در ۱۰ جون ۲۰۲۶، <https://www.bbc.com/dari/articles/c99le9mjpnno>

بنیاد خیریه آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض

بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض یکی از نهادهای عام‌المنفعه وابسته به دفتر این مرجع بزرگ شیعه بود که با هدف حمایت از اقشار محروم و آسیب‌پذیر جامعه، توسعه خدمات اجتماعی و مشارکت در پروژه‌های زیربنایی و بشردوستانه فعالیت می‌کرد. این بنیاد طی سال‌های گذشته در حوزه‌های مختلفی از جمله حمایت از ایتام، کمک‌های معیشتی و غذایی، ساخت و تجهیز مراکز صحتی، حفر چاه‌های آب آشامیدنی، احداث مراکز آموزشی و مذهبی، امداد رسانی در شرایط بحرانی و حمایت از خانواده‌های نیازمند در مناطق مختلف افغانستان نقش فعالی ایفا کرده است.

فعالیت‌های این بنیاد بر پایه ارزش‌های اسلامی، مسئولیت اجتماعی و توجه به کرامت انسانی استوار بوده و تلاش داشته است تا با شناسایی نیازهای واقعی جامعه، بخشی از مشکلات اقشار محروم را کاهش دهد. گستره فعالیت‌های بنیاد از مناطق مرکزی افغانستان تا ولایت‌های مختلف کشور را در بر گرفته و هزاران خانواده، یتیم، بیمار، دانش‌آموز و افراد نیازمند از خدمات آن بهره‌مند شده‌اند.

گزارش‌ها و اسناد موجود نشان می‌دهد که بنیاد خیریه آیت‌الله العظمی فیاض در سال‌های اخیر ده‌ها پروژه عمرانی، صحتی، آموزشی و آبرسانی را اجرا کرده و همزمان برنامه‌های گسترده حمایتی برای ایتام، خانواده‌های فقیر و آسیب‌دیدگان حوادث را به پیش برده است. این فعالیت‌ها بخشی از میراث اجتماعی و انسانی آیت‌الله العظمی

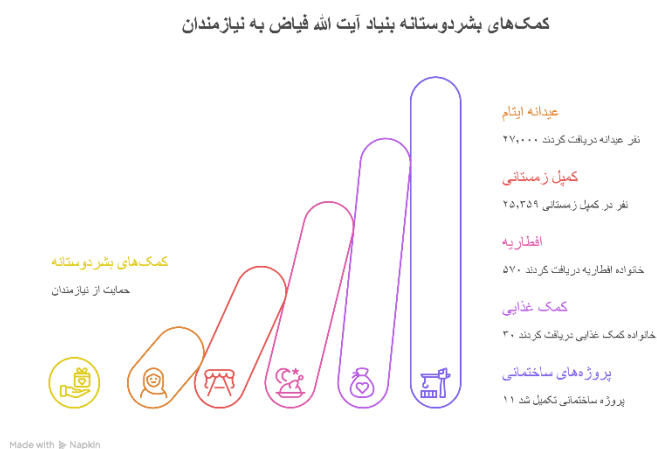
فیاض به شمار می‌رود و بیانگر اهتمام وی به پیوند میان مرجعیت دینی، مسئولیت اجتماعی و خدمت به مردم است. گفتنی است که این بنیاد در کشور برتانيا و استرالیا راجستر شده است و بخش از حمایت‌های این بنیاد توسط خیرین دوستداران حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض تمویل می‌شود. در استرالیا بنام بنیاد آیت‌الله فیاض ثبت و راجستر شده است. هرچند در نوامبر ۲۰۲۴ نام بنیاد از بنیاد آیت‌الله فیاض به (بنیاد فرهنگی مدینه‌العلم) تغییر نام یافته است.^۵

بر اساس مجموعه گزارش‌های بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، فعالیت‌های این نهاد در سال‌های اخیر طیف گسترده‌ای از برنامه‌های حمایتی، عمرانی، آموزشی، صحی و امدادسانی را در سراسر افغانستان در بر گرفته است. این

فعالیت‌ها با هدف کاهش فقر، حمایت از اقشار آسیب‌پذیر، توسعه زیرساخت‌های عمومی و ارتقای سطح خدمات اجتماعی در مناطق محروم کشور اجرا شده و هزاران خانواده، یتیم، بیمار، دانش‌آموز و ساکنان مناطق کم‌برخوردار از آن بهره‌مند شده‌اند. گستره جغرافیایی این برنامه‌ها از کابل تا هرات، از بامیان و دایکندی تا غور، غزنی، میدان وردک، سمنگان، بلخ، ارزگان و سایر ولایت‌ها را شامل می‌شود و نشان‌دهنده حضور فعال و شبکه گسترده اجرایی این نهاد در سطح کشور است.

۱. حمایت از ایتم

حمایت از ایتم یکی از بزرگ‌ترین و مستمرترین بخش‌های فعالیت بنیاد را تشکیل می‌دهد. در این بخش برنامه‌های متعددی از جمله توزیع عیدانه، کمک‌های زمستانی،

^۵ آخر مراجعه کنید به بخش پیوست‌ها

پرداخت مساعدت‌های نقدی و تأمین نیازهای اساسی کودکان یتیم اجرا شده است. در سال ۱۴۴۷ هجری قمری، بیش از ۲۷ هزار یتیم در ۲۱ ولایت افغانستان از برنامه عیدانه بهره‌مند شدند و در سال ۱۴۰۴ نیز بیش از ۲۵ هزار یتیم تحت پوشش برنامه توزیع کمپل زمستانی قرار گرفتند. همچنین برنامه «تحفه مهربانی» برای ۱۳۰۰ یتیم شهر کابل در آستانه عید فطر اجرا شد.

۲. کمک‌های معیشتی و غذایی

بنیاد در طول سال با اجرای برنامه‌های مختلف توزیع مواد غذایی، از خانواده‌های فقیر، بیوه‌ها، سالمندان، معلولان و خانواده‌های فاقد سرپرست حمایت کرده است. این کمک‌ها شامل توزیع بسته‌های ابطاریه، بسته‌های عیدانه و مواد غذایی ضروری مانند آرد، برنج، روغن، شکر، چای و خرما بوده است. نمونه‌های برجسته این برنامه‌ها شامل توزیع ابطاریه برای ۵۷۰ خانواده در کابل، توزیع کمک‌های غذایی برای ۳۰ خانواده نیازمند در ولسوالی لعل و سرچنگل غور و توزیع ۳۰۰ بسته عیدانه برای خانواده‌های نیازمند هرات است.

۳. کمک‌های زمستانی و سوخت

برای کاهش مشکلات معیشتی خانواده‌های فقیر در فصل سرما، برنامه‌های ویژه زمستانی اجرا شده است. مهم‌ترین آن توزیع کمپل برای بیش از ۲۵ هزار یتیم در سراسر افغانستان و همچنین توزیع بیش از ۳۰ هزار کیلوگرام زغال‌سنگ میان ۱۰۸ خانواده نیازمند در شهرک‌های اندیشه و شیدایی ولایت هرات بوده است. این برنامه‌ها با هدف تأمین گرمایش و کاهش آسیب‌های ناشی از سرمای زمستان اجرا شده‌اند.

۴. خدمات صحتی و درمانی

بخش قابل توجهی از فعالیت‌های بنیاد به توسعه خدمات صحتی اختصاص یافته است. ساخت، تکمیل و تجهیز شفاخانه‌ها در مناطق محروم از مهم‌ترین اقدامات این حوزه محسوب می‌شود. در سال ۱۴۰۴، هشت پروژه صحتی در قالب شفاخانه در ولایت‌های

غزنی، غور، پروان، دایکندی، میدان وردک و کابل در دست اجرا یا تکمیل قرار داشته است. از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به شفاخانه انگوری جاغوری، شفاخانه نوآباد غزنی، شفاخانه لعل و سرجنگل، شفاخانه اشترلی و پروژه بزرگ شفاخانه ۳۰۰ بستر کابل اشاره کرد.

۵. پروژه‌های عمرانی و ساختمانی

فعالیت‌های عمرانی بنیاد تنها به مراکز صحتی محدود نبوده و ساخت مراکز آموزشی، مساجد و تأسیسات عمومی را نیز شامل شده است. در سال ۱۴۰۴ مجموعاً ۱۱ پروژه ساختمانی در بخش‌های صحتی، آموزشی، مذهبی و خدمات عمومی اجرا شده که شامل ساخت مدارس، مساجد، حمام عمومی و مراکز درمانی بوده است. این پروژه‌ها نقش مهمی در توسعه زیرساخت‌های اجتماعی مناطق محروم افغانستان ایفا کرده‌اند.

۶. پروژه‌های تأمین آب آشامیدنی

تأمین آب آشامیدنی سالم یکی از گسترده‌ترین برنامه‌های زیربنایی بنیاد به شمار می‌رود. طی سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ ده‌ها پروژه حفر چاه آب در ولایت‌های مختلف افغانستان اجرا شده است. بر اساس گزارش‌ها، مجموع پروژه‌های ثبت شده به ۸۶ حلقه چاه می‌رسد که شامل چاه‌های تکمیل شده، در حال اجرا و تحت سروری است. این پروژه‌ها علاوه بر روستاها، مدارس، مساجد و مراکز آموزشی را نیز تحت پوشش قرار داده و نقش مهمی در رفع بحران کم‌آبی در مناطق محروم داشته‌اند.

۷. حمایت از قربانیان حوادث و بحران‌ها

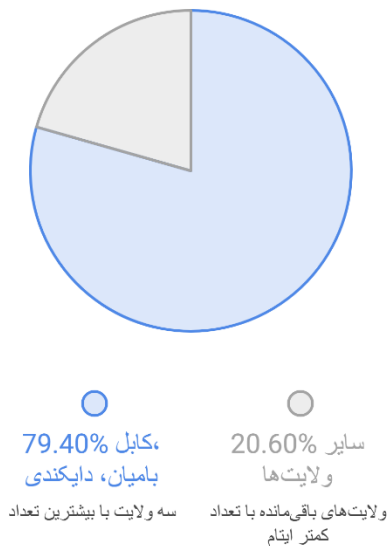
بنیاد در شرایط بحرانی نیز نقش فعالی در حمایت از آسیب‌دیدگان ایفا کرده است. یکی از مهم‌ترین نمونه‌ها، برنامه کمک‌رسانی به خانواده‌های شهدا و مجروحان حمله تروریستی به مرکز آموزشی کاج در غرب کابل است. در این برنامه، ۴۸ خانواده شهید و ۶۷ مجروح تحت پوشش کمک‌های مالی قرار گرفتند و هزینه انتقال و درمان تعدادی از

مجروحان در خارج از کشور نیز تأمین شد. مجموع هزینه‌های اختصاص یافته به این برنامه بیش از ۴.۳ میلیون افغانی بوده است.

۸. حمایت از آموزش و مراکز دینی

در کنار فعالیت‌های خیریه و عمرانی، بنیاد از مراکز آموزشی، مدارس، حوزه‌های علمیه و مساجد نیز حمایت کرده است. بخشی از پروژه‌های ساختمانی و پروژه‌های حفر چاه آب به طور مستقیم برای مدارس، لیسه‌ها، حوزه‌های علمیه و مراکز فرهنگی اختصاص یافته تا زمینه دسترسی بهتر دانش‌آموزان و طلاب به خدمات آموزشی و رفاهی فراهم شود.

ایتام تحت پوشش در ولایت‌ها

Made with Napkin

بررسی مجموعه فعالیت‌های بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض نشان می‌دهد که این نهاد در چند

محور اصلی شامل حمایت از ایتام، کمک‌های معیشتی و غذایی، کمک‌های زمستانی، خدمات صحتی و درمانی، پروژه‌های عمرانی و ساختمانی، تأمین آب آشامیدنی، حمایت از قربانیان حوادث و توسعه مراکز آموزشی و دینی فعالیت داشته است. گستردگی جغرافیایی، حجم بالای جامعه هدف و تنوع برنامه‌ها، این مجموعه را در شمار یکی از فعال‌ترین نهادهای خیریه و عام‌المنفعه افغانستان قرار داده است که خدمات آن سالانه ده‌ها هزار نفر از اقشار آسیب‌پذیر جامعه را تحت پوشش قرار می‌دهد.

منبع: گزارش‌های بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض؛ سیدنی.

گزارش توزیع کمک‌های زمستانی (کمپل) برای ایتام در افغانستان - سال ۱۴۰۴

این گزارش مربوط به «بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض» است و روند توزیع کمک‌های زمستانی (کمپل) را برای ایتام تحت پوشش این دفتر در سراسر افغانستان مستندسازی کرده است. مجموعاً ۲۵,۳۵۹ یتیم در نقاط مختلف افغانستان از این کمک‌ها بهره‌مند شده‌اند. طرح توزیع کمپل زمستانی یکی از بزرگ‌ترین برنامه‌های حمایتی بخش ایتام دفتر

آیت‌الله فیاض در سال ۱۴۰۴ به شمار می‌رود. گزارش شامل مشخصات هر ولایت، ولسوالی، تعداد ایتام تحت پوشش، مسائل اجرایی و تصاویر مستند از روند توزیع کمک‌ها است. در اغلب موارد، کمپل‌ها به صورت مستقیم و با ثبت هویت دریافت‌کنندگان توزیع شده‌اند و تصاویر ضمیمه نشان‌دهنده حضور یتیمان، سرپرستان خانواده‌ها و مسئولان محلی در روند توزیع است.

آمار ولایتی ثبت‌شده

۱. ولایت کابل

تعداد ایتام ولسوالی

مرکز کابل ۶,۵۲۸

جمع کابل: ۶,۵۲۸ یتیم

۲. ولایت ارزگان

تعداد ایتام ولسوالی

ارزگان خاص	۳۰۷
گیزاب	۳۱۷

جمع ارزگان: ۶۲۴ یتیم

۳. ولایت بامیان

ولسوالی	مرکز بامیان	پنجاب	یکاولنگ	سیغان	شیر	ورس	جمع کل
تعداد ایتام	۱,۷۴۳	۴۲۴	۹۶۷	۱۳۳	۲۷	۵۹۷	۳,۸۹۱

۴. ولایت بغلان

تعداد ایتام ولسوالی

پلخمري	۲۳۱
--------	-----

جمع بغلان: ۲۳۱ یتیم

۵. ولایت بلخ

تعداد ایتام ولسوالی

مزار شريف	۱,۶۵۴
-----------	-------

جمع بلخ: ۱,۶۵۴ یتیم

۶. ولایت پروان

تعداد ایتام ولسوالی

شیخ علی ۴۴

سرخ پارسا ۷۹

جمع پروان: ۱۲۳ یتیم

۷. ولایت دایکندی

ولسوالی	شهرستان	اشترلی	میرامور	کیتی	کجران	پاتو	سنگ تخت بندر	خدیر	مرکز نیلی	جمع کل
تعداد ایتام	۴۸۱	۶۱۷	۳۷۷	۴۷۰	۲۵۶	۴۰۳	۱۵۴	۱۳۵	۶۶۲	۳,۵۵۵

۸. ولایت سرپل

تعداد ایتام ولسوالی

مرکز ۳۹۰

جمع سرپل: ۳۹۰ یتیم

۹. ولایت سمنگان

تعداد ایتمام	ولسوالی
۶۴۵	دره‌صوف

جمع سمنگان: ۶۴۵ یتیم

گزارش توزیع عیدانه برای ایتمام افغانستان - سال ۱۴۴۷ هجری قمری

بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، در سال ۱۴۴۷ هجری قمری برنامه توزیع عیدانه برای ۲۷,۰۰۰ یتیم در ۲۱ ولایت افغانستان اجرا شده است. این طرح یکی از بزرگ‌ترین برنامه‌های حمایتی ایتمام در افغانستان محسوب می‌شود و از طریق شبکه‌ای از نمایندگان و مسئولان محلی در ولایت‌ها و ولسوالی‌های مختلف توزیع گردیده است.

آمار براساس ولایت‌ها

ولایت	کابل	بامیان	دایکندی	هرات	بلخ	سمنگان	ارزگان	سرپل	بغلان	پروان
تعداد ایتمام	۶,۵۲۸	۳,۸۹۱	۳,۴۲۵	۲,۰۷۴	۱,۶۵۴	۶۴۵	۶۲۴	۳۹۰	۲۳۱	۱۲۳

ولایت کابل

بیشترین سهم دریافت‌کنندگان عیدانه مربوط به ولایت کابل بوده است که در مرکز ولایت برای ۶,۵۲۸ یتیم توزیع انجام شده است. این رقم حدود ۲۴ درصد کل ایتمام تحت پوشش را تشکیل می‌دهد.

ولایت بامیان

در بامیان توزیع در چندین ولسوالی صورت گرفته است:

ولسوالی	مرکز بامیان	پنجاب	یکاولنگ	سیغان	شیر	ورس
تعداد ایتم	۱,۷۴۳	۴۲۴	۹۶۷	۱۳۳	۲۷	۵۹۷

جمع کل بامیان: ۳,۸۹۱ یتیم. این ولایت پس از کابل دومین سهم بزرگ را در دریافت کمک از بنیاد دارد.

ولایت دایکندی

ولایت دایکندی نیز از بزرگ‌ترین مناطق تحت پوشش بوده است:

ولسوالی	شهرستان	اشترلی	میرامور	کیتی	کجران	پاتو	سنگ‌تخت بندر	خدیر	مرکز نیلی
تعداد ایتم	۴۸۱	۶۱۷	۳۷۷	۴۷۰	۲۵۶	۴۰۳	۱۵۴	۱۳۵	۶۶۲

جمع کل دایکندی: ۳,۵۵۵ یتیم

نوت: در یکی از صفحات منطقه میرامور تعداد دریافت کنندگان ثبت نشده و در محاسبه کلی منظور نشده است.

سایر ولایت‌ها

ولایت	ولسوالی / منطقه	تعداد ایتم
-------	-----------------	------------

۱,۶۵۴	مزار شریف	بلخ
۲,۰۷۴	مرکز هرات	هرات
۶۴۵	دره صوف	سمنگان
۳۹۰	مرکز سرپل	سرپل
۲۳۱	پلخمري	بغلان
۱۲۳	شیخ‌علی، سرخ پارسا	پروان
۶۲۴	ارزگان خاص، گیزاب	ارزگان
۵,۷۴۱	—	جمع کل

نکات مهم آماری

۱. گستره جغرافیایی

این برنامه در ۲۱ ولایت افغانستان اجرا شده است که نشان‌دهنده شبکه گسترده توزیع و حضور نمایندگان محلی دفتر آیت‌الله فیاض در مناطق مختلف کشور است .

بخش خیریه دفتر حضرت آیت الله العظمی فیاض دام ظلّه
The charity department of Ayatullah fayadh office
قسم الاعمال الخیریه فی مکتب حضرت آیت الله العظمی فیاض دام ظلّه

از بالاترین مراتب نیکوکاری، لطف و احسان نسبت به یتیمان است
من افضل البر بر الیتام
The highest act of charity is kindness to orphans
امام علی (ع)
مسئول: نکرالله جعفری
شماره: 0781700056

ولایت: بغلان
ولسوالی: پلخمري
تعداد یتیمان: 231

مقطع: بغلان
بصرف: پلخمري
عدد الیتام: 231

Province: Baglan
District: Pol-e-khomri
Number of orphans:
231

16

۲. تمرکز بر مناطق مرکزی

بخش عمده دریافت‌کنندگان در ولایت‌های:

- کابل
- بامیان
- دایکندی
- هرات
- بلخ

قرار دارند که روی‌هم‌رفته بیش از نیمی از کل ۲۷ هزار یتیم را شامل می‌شوند .

۳. بزرگ‌ترین مراکز توزیع

پنج حوزه با بیشترین تعداد یتیم:

۱. کابل مرکز - ۶,۵۲۸ نفر
۲. هرات مرکز - ۲,۰۷۴ نفر
۳. بامیان مرکز - ۱,۷۴۳ نفر
۴. بلخ (مزار شریف) - ۱,۶۵۴ نفر
۵. مرکز نیلی دایکندی - ۶۶۲ نفر

بخش خیریه دفتر حضرت آیت الله العظمی فیاض دام ظلّه
The charity department of Ayatullah fayadh office
قسم الاعمال الخیریه فی مکتب حضرت آیت الله العظمی فیاض دام ظلّه

از بالاترین مراتب نیکوکاری، لطف و احسان نسبت به یتیمان است
من الفضل البریر الایتمام
The highest act of charity is kindness to orphans
امام علی (ع)

منقول: غلام حسین بیاضی
شماره: 0774090046

ولایت: بامیان
ولسوالی: سیغان
تعداد ایتمام: 113

مقاطعه: بامیان
بصرف: سیغان
عدد الایتمام: 113

Province: Bamyan
District: Sayqan
Number of orphans: 113

۴. پایین‌ترین مراکز توزیع

کمترین آمار ثبت‌شده مربوط به:

- ورس بامیان (یک بخش): ۱۵ یتیم
- سنگ‌تخت و بندر: ۱۸ یتیم
- سیغان: ۲۰ یتیم
- شیر: ۲۷ یتیم

است .

برنامه توزیع عیدانه سال ۱۴۴۷ هجری قمری دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، با پوشش ۲۷ هزار یتیم در ۲۱ ولایت افغانستان، از بزرگ‌ترین طرح‌های خیریه سازمان‌یافته در کشور به شمار می‌رود. گزارشات تصویری و آماری نشان می‌دهد که این کمک‌ها از طریق ده‌ها نماینده محلی در ولایت‌های مختلف توزیع شده و بیشترین تمرکز آن در کابل، بامیان، دایکندی، هرات و بلخ بوده است.

گزارش توزیع کمک‌های غذایی برای ۳۰ خانواده نیازمند در ولسوالی لعل و سرچنگل ولایت غور

در راستای حمایت از خانواده‌های نیازمند و آسیب‌پذیر، بخش خیریه دفتر مرجع عالی‌قدر جهان اسلام حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، برنامه توزیع کمک‌های غذایی را برای ۳۰

خانواده فقیر درجه اول در مناطق مختلف ولسوالی لعل و سرچنگل ولایت غور اجرا نمود. این کمک‌ها پس از شناسایی و ارزیابی وضعیت اقتصادی خانواده‌ها توسط مسئولان محلی و معتمدان منطقه میان مستحقان توزیع گردید .

مشخصات برنامه

- محل اجرا: ولسوالی لعل و سرچنگل، ولایت غور
- تعداد خانواده‌های مستفید: ۳۰ خانواده
- جامعه هدف: خانواده‌های فقیر درجه اول، بیوه‌ها، سالمندان، افراد دارای معلولیت و خانواده‌های فاقد سرپرست مؤثر
- نهاد تمویل‌کننده: بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض
- مسئول تنظیم و توزیع: حاجی محمد حامدی، خطیب و امام جمعه مرکز ولسوالی لعل و سرچنگل

اقلام توزیع‌شده

بر اساس تصاویر و توضیحات مندرج در گزارش بنیاد، برای هر خانواده یک بسته غذایی توزیع شده که شامل اقلام زیر بوده است:

- یک بوجی آرد (حدود ۵۰ کیلوگرام)
- یک بوجی یا بسته برنج
- روغن خوراکی
- شکر
- چای

تصاویر تمامی ۳۰ خانواده دریافت‌کننده همراه با اقلام توزیع‌شده در گزارش درج شده است که شفافیت روند توزیع را نشان می‌دهد.

ترکیب دریافت‌کنندگان

بررسی جدول دریافت‌کنندگان نشان می‌دهد که کمک‌ها میان اقشار مختلف آسیب‌پذیر توزیع شده است:

- زنان بیوه و سرپرست خانوار
- سالمندان فاقد توانایی کار
- افراد دارای معلولیت جسمی
- خانواده‌های پرجمعیت و کم‌درآمد
- افراد ساکن مناطق دوردست و محروم ولسوالی

در میان تصاویر گزارش، تعداد قابل توجهی از دریافت‌کنندگان را زنان بیوه، سالمندان و افراد دارای محدودیت جسمی تشکیل می‌دهند که نشان‌دهنده هدفمند بودن روند شناسایی نیازمندان است .

گستره جغرافیایی برنامه

خانواده‌های مستفید از قریه‌ها و مناطق مختلف ولسوالی لعل و سرجنگل انتخاب شده‌اند. جدول گزارش مشخصات کامل هر خانواده شامل:

نام دریافت‌کننده؛ نام پدر؛ محل سکونت؛ شماره تذکره؛ شماره تماس؛ اثر انگشت یا امضا را ثبت کرده است که بیانگر ثبت دقیق روند توزیع و مستندسازی کمک‌ها می‌باشد .

شفافیت و نظارت

از نقاط قوت این برنامه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. ثبت مشخصات کامل تمامی دریافت‌کنندگان .
۲. اخذ امضا یا اثر انگشت مستفیدان .
۳. تهیه گزارش تصویری برای هر ۳۰ خانواده .
۴. تأیید رسمی توسط مسئولان محلی و معتمدان منطقه .
۵. ارائه گزارش کتبی و تصویری به دفتر خیریه تمویل‌کننده .

ارزیابی تأثیرات برنامه

با توجه به شرایط دشوار اقتصادی و کاهش فرصت‌های معیشتی در مناطق روستایی ولایت غور، توزیع این بسته‌های غذایی نقش مهمی در تأمین نیازهای اولیه خانواده‌های نیازمند داشته است. اقلام توزیع‌شده می‌تواند بخشی از نیاز غذایی خانواده‌ها را برای چندین هفته تأمین نماید و از فشار اقتصادی بر خانوارهای آسیب‌پذیر بکاهد.

همچنین اجرای این برنامه موجب:

- تقویت همبستگی اجتماعی
- حمایت از اقشار محروم
- کاهش بخشی از مشکلات معیشتی خانوارهای فقیر
- افزایش اعتماد عمومی به فعالیت‌های خیریه شده است.

برنامه توزیع کمک‌های غذایی برای ۳۰ خانواده فقیر درجه اول در ولسوالی لعل و سرجنگل ولایت غور، با حمایت بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، به صورت منظم، مستند و شفاف اجرا گردیده است. وجود جدول کامل مشخصات مستفیدان، امضا و اثر انگشت دریافت‌کنندگان و همچنین گزارش تصویری جداگانه برای تمامی ۳۰ خانواده، نشان‌دهنده رعایت اصول پاسخگویی و شفافیت در اجرای این برنامه بشردوستانه است. این کمک‌ها توانسته بخشی از نیازهای غذایی خانواده‌های محروم منطقه را تأمین کرده و نقش مؤثری در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه ایفا نماید.

گزارش پروژه‌های ساختمانی سال ۱۴۰۴

شفاخانه لعل سرجنگل؛ ولایت غور

بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض طی سال ۱۴۰۴ مجموعه‌ای از پروژه‌های زیربنایی در بخش‌های صحتی، آموزشی، مذهبی و خدمات عمومی را در ولایت‌های مختلف افغانستان به پیش برده است. تمرکز اصلی این پروژه‌ها بر توسعه خدمات صحتی در مناطق محروم، ایجاد مراکز آموزشی، ساخت اماکن مذهبی و فراهم‌سازی تسهیلات عمومی بوده است. بر اساس «گزارش پروژه‌های ساختمانی سال ۱۴۰۴» مربوط به بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله)، در مجموع ۱۱ پروژه

ساختمانی در نقاط مختلف افغانستان تحت مدیریت و حمایت این دفتر قرار داشته که شامل ۵ پروژه تکمیل‌شده و ۶ پروژه در حال اجرا یا در مرحله آغاز ساخت می‌شود. این گزارش توسط انجینر محمد کاظم دانشیار تهیه و در ماه جدی سال ۱۴۰۴ به ریاست بخش خیریه دفتر ارائه شده است.

پروژه‌های تکمیل‌شده

در سال ۱۴۰۴، پنج پروژه ساختمانی به‌صورت کامل به پایان رسیده و آماده بهره‌برداری یا به بهره‌برداری سپرده شده‌اند.

۱. شفاخانه انگوری - ولسوالی جاغوری، ولایت غزنی: این شفاخانه به‌صورت صد درصد تکمیل شده و آماده ارائه خدمات صحتی به باشندگان ولسوالی جاغوری و مناطق اطراف است. مسئول ساحوی پروژه آقای شریفی بوده است. این مرکز یکی از مهم‌ترین پروژه‌های صحتی دفتر در مناطق مرکزی افغانستان به شمار می‌رود.

۲. شفاخانه نوآباد - شهر غزنی: کارهای ساختمانی این شفاخانه نیز به پایان رسیده و آماده بهره‌برداری اعلام شده است. مسئولیت ساحوی این پروژه را انجینر محمدرضا فرمند بر عهده داشته است .

۳. حمام عمومی ورس - ولایت بامیان: این پروژه تکمیل شده و به بهره‌برداری سپرده شده است. مدیریت و مسئولیت محلی آن را محمد جمعه حسنی بر عهده دارد. این مرکز می‌تواند بخشی از نیازهای خدماتی و بهداشتی مردم ولسوالی ورس را برآورده سازد .

۴. مسجد فاطمه‌الزهرا (س) - شفاخانه انگوری جاغوری: این مسجد که در محوطه شفاخانه انگوری ساخته شده، صد درصد تکمیل گردیده و آماده استفاده نمازگزاران و مراجعین شفاخانه است. مسئول ساحوی پروژه آقای شریفی بوده است .

۵. مدرسه ورکک - ولسوالی نومیش، ولایت هلمند: ساختمان این مدرسه به‌طور کامل تکمیل شده و آماده بهره‌برداری آموزشی است. مسئول ساحوی پروژه انجینر گل محمد دانش بوده است. این پروژه از معدود طرح‌های آموزشی بزرگ دفتر در ولایت هلمند محسوب می‌شود .

پروژه‌های تحت کار

در کنار پروژه‌های تکمیل‌شده، شش پروژه دیگر در مراحل مختلف پیشرفت ساختمانی قرار دارند .

۱. شفاخانه دره ترکمن - ولسوالی سرخ پارسا، ولایت پروان: این پروژه بیش از ۸۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و در مراحل نهایی ساخت قرار دارد. مسئول ساحوی آن انجینر حبیب‌الله تلاش است.

۲. شفاخانه لعل و سرچنگل - ولایت غور: این شفاخانه حدود ۹۵ درصد پیشرفت ساختمانی داشته و انتظار می‌رود در آینده نزدیک تکمیل و به بهره‌برداری سپرده شود. مسئول ساحوی پروژه انجینر قدرت‌الله متین است.

۳. شفاخانه ناور - ولایت غزنی: کار ساختمانی این مرکز صحتی به حدود ۹۶ درصد رسیده است. مسئول ساحوی پروژه انجینر سید هاشم سجادی می‌باشد.

۴. شفاخانه اشترلی - ولایت دایکندی: این پروژه در حدود ۹۴ درصد پیشرفت قرار دارد و از پروژه‌های مهم صحتی دفتر در دایکندی محسوب می‌شود. مسئول ساحوی آن انجینر نعمت‌الله جویا است.

۵. شفاخانه کوه بیرون - مرکز بهسود، ولایت میدان وردک: کارهای ساختمانی این پروژه حدود ۹۹ درصد تکمیل شده و عملاً در آستانه بهره‌برداری قرار دارد. مسئول ساحوی پروژه انجینر سید کامل بهشتی است.

۶. شفاخانه ۳۰۰ بستر کابل: بزرگ‌ترین پروژه در میان طرح‌های مورد گزارش، شفاخانه ۳۰۰ بستر شهر کابل است. طراحی و دیزاین مهندسی این شفاخانه تکمیل شده و زمین مورد نیاز آن در شهرک امید سبز، ناحیه ششم شهر کابل خریداری شده است. با این حال، به دلیل مسائل مرتبط با کمیسیون تصفیه حکومت امارت اسلامی، عملیات ساختمانی آن هنوز آغاز نشده است.

آمار و جمع‌بندی

بر اساس این گزارش:

نوع پروژه	تعداد
پروژه‌های تکمیل شده	۵
پروژه‌های تحت کار	۶
مجموع پروژه‌ها	۱۱

تفکیک موضوعی پروژه‌ها

تعداد	نوع پروژه
۸ پروژه	شفاخانه‌ها
۱ پروژه	مسجد
۱ پروژه	مدرسه
۱ پروژه	حمام عمومی

تفکیک جغرافیایی

پروژه‌ها در هفت ولایت افغانستان اجرا شده‌اند:

ولایت	غزنی	بامیان	هلمند	پروان	غور	دایکندی	میدان وردک	کابل	مجموع
تعداد پروژه	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱

گزارش سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض تمرکز ویژه‌ای بر توسعه زیرساخت‌های صحتی در مناطق محروم افغانستان داشته است؛ به‌گونه‌ای که از مجموع ۱۱ پروژه، ۸ پروژه مستقیماً در حوزه خدمات درمانی و شفاخانه‌ای قرار دارند. تکمیل پنج پروژه و پیشرفت بالای اکثر پروژه‌های در حال اجرا (بین ۸۰ تا ۹۹ درصد) بیانگر پیشرفت قابل توجه این برنامه عمرانی است. همچنین آغاز پروژه بزرگ شفاخانه ۳۰۰ بستر کابل، در صورت رفع موانع اداری، می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری‌های خیریه در بخش صحت افغانستان به شمار آید.

شفاخانه انگوری، جاغوری ولایت غزنی

شفاخانه ناور، ولایت غزنی

شفاخانه اشترلی، ولایت

حمام ورس ولایت بامیان

شفاخانه نوآباد غزنی

/

		
<p>مسجد الزهرا، شفاخانه انگوری، جاغوری</p>	<p>شفاخانه دره ترکمن، ولسوالی سرخ پارسا، ولایت پروان</p>	<p>مدرسه ورکک، ولسوالی نومیش ولایت هلمند</p>

شفاخانه کوه بیرون، مرکز ولایت بهسود، میدان وردگ

گزارش پروژه حفر چاه‌های آب آشامیدنی بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله)

این گزارش بر اساس سند «گزارش مختصر کاری حفر چاه‌های آب آشامیدنی» بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض تهیه شده است. سند، وضعیت ۵۰ پروژه حفر چاه در چندین ولایت افغانستان را تشریح می‌کند و شامل پروژه‌های تکمیل‌شده، در حال اجرا، متوقف‌شده و برنامه‌ریزی‌شده است.

خلاصه آمار

بر اساس آمار ارائه‌شده در سند، بنیاد خیریه تاکنون:

- ۱۷ حلقه چاه را در ولایت‌های کابل، غزنی، بامیان، میدان وردک، دایکندی، هرات و سمنگان تکمیل و به بهره‌برداری سپرده است.
- ۴ حلقه چاه را حفر کرده که در مرحله نصب سیستم‌های مورد نیاز قرار دارند.
- ۷ حلقه چاه را در مرحله برنامه‌ریزی و آماده‌سازی برای آغاز عملیات اجرایی قرار داده است.
- ۶ پروژه به دلیل مشکلات فنی و زمین‌شناختی مانند نبود آب کافی، ریزش چاه، برخورد با سنگ یا شرایط نامناسب بستر زمین متوقف شده‌اند.
- برای ۱۶ پروژه جدید نیز موقعیت‌یابی و هماهنگی‌های اولیه انجام شده است.

گستره جغرافیایی پروژه‌ها

فعالیت‌های بنیاد طی دو سال اخیر بخش‌های مختلف افغانستان را پوشش داده است. بیشترین تمرکز پروژه‌ها در مناطق محروم و کم‌آب ولایت غزنی، بامیان، میدان وردک و دایکندی بوده است. علاوه بر این، پروژه‌هایی در کابل، هرات و سمنگان نیز اجرا یا برنامه‌ریزی شده‌اند.

پروژه‌های تکمیل شده

از مجموع پروژه‌های ثبت شده، دست کم ۱۷ حلقه چاه به مرحله بهره‌برداری رسیده‌اند. این چاه‌ها در مناطق مختلف از جمله:

- اشترلی دایکندی
- ولسوالی ورس بامیان
- مرکز بامیان
- جاغوری و ناور غزنی
- مرکز بهسود میدان وردک
- پل خشک برچی کابل
- مقر غزنی
- غوریان هرات

عمق این چاه‌ها از ۱۶ متر تا ۲۳۵ متر متغیر بوده است. عمیق‌ترین چاه ثبت شده مربوط به مسجد باب‌الحوائج در پل خشک برچی کابل با عمق ۲۳۵ متر است.

پروژه‌های در حال تکمیل و نصب تجهیزات

چهار پروژه پس از پایان عملیات حفاری وارد مرحله نصب سیستم‌های لازم شده‌اند:

شماره چاه	ولایت	موقعیت	عمق
۰۰۲	بامیان	بازار شهرنو ورس	۱۰۰متر
۰۰۴	غزنی	بازار نرنیگ ناور	۱۰۰متر
۰۱۹	میدان وردک	قریه اغجم بهسود	۱۲۰متر
۰۲۰	میدان وردک	قریه قل نوکر بهسود	۱۳۲متر

این پروژه‌ها پس از نصب تجهیزات پمپاژ و سیستم‌های انرژی وارد مدار بهره‌برداری خواهند شد .

پروژه‌های در مرحله برنامه‌ریزی

هفت پروژه در مرحله برنامه‌ریزی قرار دارند:

شماره چاه	ولایت	موقعیت
۰۱۶	غزنی	قریه میان قل شتر مرده جرگی، ناور
۰۱۷	سمنگان	قریه زیرتنگی شیخه، دره صوف
۰۱۸	سمنگان	قریه سیاکک شیخه، دره صوف
۰۲۱	غزنی	قریه سنگ‌شانده، جاغوری
۰۲۷	غزنی	قلعه شهدا، مرکز غزنی
۰۳۲	هرات	موقعیت مشخص نشده
۰۳۳	کابل	مسجد امام جعفر صادق، جعفرآباد برچی (حفاری تکمیل شده)

پروژه‌های متوقف‌شده

شش پروژه به دلایل فنی و زمین‌شناسی متوقف شده‌اند:

شماره چاه	ولایت	علت توقف
۰۲۲	غزنی	برخورد با سنگ سخت
۰۲۳	غزنی	برخورد با سنگ
۰۲۴	غزنی	برخورد با لایه ریگی

۰۲۵	غزنی	برخورد با لایه ریگی
۰۳۰	میدان وردک	برخورد با سنگ
۰۳۴	میدان وردک	خوابیدن و ریزش چاه در عمق ۱۲ متری

تحلیل آماری پروژه‌ها

بر اساس اطلاعات سند:

تعداد	وضعیت پروژه
۱۷	تکمیل و بهره‌برداری شده
۴	حفاری تکمیل و در انتظار نصب سیستم
۷	در مرحله برنامه‌ریزی
۶	متوقف شده
۱۶	موقعیت‌یابی و هماهنگی اولیه
۵۰	مجموع کل پروژه‌ها

پراکندگی ولایتی

بیشترین سهم پروژه‌ها مربوط به ولایت غزنی است. ولسوالی‌های ناور، جاغوری و مقر بیشترین تعداد چاه‌های احداث‌شده را به خود اختصاص داده‌اند. پس از آن، میدان وردک، بامیان و دایکندی قرار دارند. همچنین پروژه‌هایی در مناطق شیعه‌نشین کابل (برچی)، ولایت هرات و ولسوالی دره‌صوف سمنگان اجرا یا برنامه‌ریزی شده‌اند.

پروژه‌های آینده

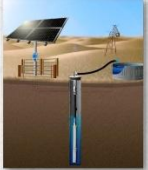

در صفحه پایانی سند، ۱۶ موقعیت جدید برای اجرای پروژه‌های آتی معرفی شده‌اند که در ولایت‌های:

- غور
- دایکندی
- بامیان
- غزنی
- میدان وردک

این پروژه‌ها پس از تکمیل بررسی‌های فنی و تأمین منابع مالی وارد مرحله اجرایی خواهند شد.

این برنامه یکی از گسترده‌ترین پروژه‌های تأمین آب آشامیدنی در مناطق محروم افغانستان به شمار می‌رود که توسط بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض اجرا شده است. بر اساس آمار موجود، تاکنون ۱۷ حلقه چاه به بهره‌برداری رسیده، ۴ پروژه در آستانه بهره‌برداری قرار دارد و ده‌ها پروژه دیگر در مراحل مختلف برنامه‌ریزی و اجرا هستند. تمرکز اصلی پروژه‌ها بر مناطق روستایی و کم‌برخوردار ولایت‌های غزنی، بامیان، دایکندی و میدان وردک بوده و هدف آن تأمین آب آشامیدنی سالم برای هزاران خانواده در مناطق محروم افغانستان است.

 <p>شماره چاه: 019 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - صوق به: صوق ۲۰۰ نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در کوچه امام جعفر صادق (ع) و مسجد امام رضا (ع) در منطقه صوق مختصات جغرافیایی: 34.42371...07.68416 تاریخ حتم پروژه: خزان ۱۴۰۳ پروژه در مرحله نصب سیستم آبرسانی و آبرو</p>	 <p>شماره چاه: 033 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - به: صوق (نشدن آب) نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در محله امام جعفر صادق (ع) شهرک حضرت زینب (ع) در کوچه امام مختصات جغرافیایی: 34.412307...09.087497 تاریخ حتم پروژه: خزان ۱۴۰۳ کار خفله چاه تکمیل شده است.</p>	 <p>شماره چاه: 028 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - صوق به: صوق ۲۰۰ (نشدن آب) نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در کوچه امام جعفر صادق (ع) و مسجد امام رضا (ع) در منطقه صوق مختصات جغرافیایی: 34.42371...07.68416 تاریخ حتم پروژه: خزان ۱۴۰۳ پروژه در مرحله نصب سیستم آبرسانی و آبرو</p>
 <p>شماره چاه: 022 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - صوق به: صوق ۲۰۰ نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در بازار اهرور و نزدیکی بازار غره و واقع در مختصات جغرافیایی: 33.151072...07.543101 به دلیل برخورد با سنگ خفله مجازی متوقف شده است.</p>	 <p>شماره چاه: 027 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - صوق (نشدن آب) نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در قلعه شهدا - مرکز کرامت اهرور بعد از اتمام کار در اوج وقت خفله خراب شد.</p>	 <p>شماره چاه: 014 نام پروژه: نظیر یک خفله چاه - صوق به: صوق ۲۰۰ نام چاه: چاه آب آشامیدنی حضرت فاطمه زهرا (ع) موقعیت چاه: در محله امام جعفر صادق (ع) شهرک حضرت زینب (ع) در کوچه امام مختصات جغرافیایی: 34.42371...09.087497 تاریخ حتم پروژه: خزان ۱۴۰۳ پروژه در مرحله نصب سیستم آبرسانی و آبرو</p>

توزیع زغال سنگ برای خانواده‌های نیازمند در ولایت هرات

بر اساس اسناد بنیاد، این گزارش مربوط به توزیع زغال سنگ برای ۱۰۸ خانواده نیازمند در ولایت هرات است که توسط محمد آصف اخلاقی در هرات تهیه شده است. در راستای حمایت از خانواده‌های آسیب‌پذیر و نیازمند در فصل سرما، برنامه توزیع

زغال سنگ با همکاری و حمایت بنیاد خیریه برای ۱۰۸ خانواده فقیر و نیازمند در دو منطقه از ولایت هرات اجرا گردید. هدف این برنامه، کمک به تأمین سوخت زمستانی خانواده‌هایی بود که به دلیل شرایط دشوار اقتصادی توانایی تهیه سوخت کافی را نداشتند.

کمک زغال سنگ

زغال سنگ

۳۰,۰۷۱ کیلوگرم

مقدار خریداری شده

خانواده‌های مستفید

۱۰۸ خانواده

تعداد خانواده‌های مستفید

مشخصات پروژه

• نوع کمک: زغال سنگ

- مقدار خریداری شده: ۳۰,۰۷۱ کیلوگرام زغال سنگ
- هزینه خرید: ۱۵۰,۰۰۰ افغانی
- تعداد خانواده‌های مستفید: ۱۰۸ خانواده
- محل اجرا: شهرک اندیشه و شهرک شیدایی ولایت هرات

نحوه توزیع

۱. شهرک اندیشه

در مرحله نخست، ۵۰ خانواده در شهرک اندیشه تحت پوشش قرار گرفتند. به هر خانواده ۴۰ سیر زغال سنگ توزیع شد. طبق گزارش، در این منطقه حدود ۳,۵۰۰ تا ۴,۰۰۰ خانواده زندگی می‌کنند که بسیاری از آنان با مشکلات اقتصادی جدی مواجه هستند. کمک توزیع شده می‌تواند بخشی از نیاز سوختی خانوارها را در فصل زمستان تأمین کند، اما به دلیل گستردگی فقر و مشکلات معیشتی، پاسخگوی همه نیازهای موجود نیست.

۲. شهرک شیدایی

باقی مانده زغال سنگ در شهرک شیدایی، واقع در حدود ۳۰ کیلومتری شرق هرات، توزیع گردید. این منطقه نیز با کمبود امکانات و فقر گسترده روبه‌رو است و بیش از ۱,۵۰۰ خانواده در آن زندگی می‌کنند. گزارش تأکید می‌کند که به دلیل دورافتادگی و کمتر دیده شدن این منطقه در مقایسه با برخی مناطق شناخته شده‌تر، ساکنان آن کمتر از حمایت نهادهای امدادی بهره‌مند شده‌اند.

وضعیت اجتماعی و اقتصادی مناطق هدف

ارزیابی میدانی نشان می‌دهد که هر دو منطقه با چالش‌های جدی اقتصادی مواجه هستند. بیکاری، فقر، کمبود منابع درآمدی و دشواری تأمین نیازهای اولیه زندگی، بسیاری از خانواده‌ها را در وضعیت آسیب‌پذیر قرار داده است. تهیه سوخت زمستانی

برای این خانواده‌ها به یکی از دغدغه‌های اصلی تبدیل شده و کمک‌های بشردوستانه نقش مهمی در کاهش فشارهای معیشتی آنان ایفا می‌کند.

ارزیابی نتایج

این برنامه توانست به‌طور مستقیم ۱۰۸ خانواده را تحت پوشش قرار دهد و بخشی از نیاز آنان به سوخت زمستانی را برطرف سازد. با وجود موفقیت این مرحله، گزارش تأکید می‌کند که شمار خانواده‌های نیازمند در هر دو منطقه بسیار بیشتر از ظرفیت فعلی برنامه است و نیاز به تداوم و گسترش چنین کمک‌هایی همچنان وجود دارد.

چالش‌ها

- گستردگی فقر در مناطق هدف .
- محدود بودن منابع مالی در مقایسه با حجم نیازها .
- پراکندگی جغرافیایی و دسترسی دشوار به برخی مناطق .
- تعداد زیاد خانواده‌های نیازمند در مقایسه با تعداد افراد تحت پوشش .

در مجموع این پروژه توزیع ۳۰,۰۷۱ کیلوگرام زغال‌سنگ به ارزش ۱۵۰ هزار افغانی برای ۱۰۸ خانواده نیازمند در شهرک‌های اندیشه و شیدایی هرات، گامی مؤثر در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر در فصل سرما بوده است. این اقدام ضمن کاهش بخشی از مشکلات معیشتی خانواده‌های هدف، نشان‌دهنده اهمیت تداوم برنامه‌های امدادی در مناطق محروم و کمتر برخوردار ولایت هرات است. با توجه به تعداد بالای خانواده‌های نیازمند در هر دو منطقه، استمرار چنین برنامه‌هایی می‌تواند تأثیر قابل توجهی در بهبود شرایط زندگی اقشار فقیر و آسیب‌پذیر داشته باشد.

توزیع بسته‌های عیدانه «تحفه مهربانی» برای ۱۳۰۰ یتیم شهر کابل؛ ۱۴۰۲

بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله العالی) در ادامه برنامه‌های حمایتی و انسان‌دوستانه خود، همزمان با روزهای پایانی ماه مبارک رمضان و در آستانه عید سعید فطر، طرح گسترده توزیع بسته‌های عیدانه تحت عنوان «تحفه مهربانی» را برای ایتم شهر کابل اجرا نمود.

این برنامه در تاریخ ۲۵ حمل ۱۴۰۲ با هدف حمایت از کودکان یتیم، ایجاد فضای امید و شادی در میان آنان و کمک به خانواده‌های سرپرست ایتم برگزار شد.

روند اجرای برنامه

در چارچوب این برنامه، پس از شناسایی و ثبت کودکان یتیم و خانواده‌های تحت پوشش، روند توزیع بسته‌های عیدانه در مناطق مختلف شهر کابل انجام شد. تیم‌های اجرایی بنیاد با برنامه‌ریزی منظم و رعایت اصول شفافیت و کرامت انسانی، بسته‌های عیدانه را به مستحقین رساندند. این اقدام بخشی از تلاش‌های مستمر بنیاد برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه، به‌ویژه کودکان یتیم و خانواده‌های نیازمند، به شمار می‌رود.

آمار و اطلاعات برنامه

- عنوان برنامه: تحفه مهربانی
- تاریخ اجرا: ۲۵ حمل ۱۴۰۲
- محل اجرا: شهر کابل
- مجری برنامه: بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله العالی)
- تعداد افراد تحت پوشش: ۱۳۰۰ یتیم
- نوع کمک: بسته‌های عیدانه و اقلام حمایتی ویژه عید

اهداف برنامه

اهداف اصلی اجرای این برنامه عبارت بودند از:

- حمایت از کودکان یتیم و خانواده‌های سرپرست آنان در آستانه عید سعید فطر؛
- کاهش بخشی از مشکلات معیشتی خانواده‌های نیازمند؛
- تقویت روحیه امید، نشاط و همبستگی اجتماعی در میان ایتام؛
- ترویج فرهنگ نیکوکاری، همدلی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی؛
- فراهم‌سازی زمینه مشارکت ایتام در شادی‌های عید و کاهش احساس محرومیت اجتماعی.

دستاوردهای برنامه

اجرای طرح «تحفه مهربانی» زمینه بهره‌مندی ۱۳۰۰ کودک یتیم از کمک‌های عیدانه را فراهم ساخت و توانست بخشی از نیازهای آنان را در آستانه عید سعید فطر تأمین نماید. این اقدام علاوه بر کمک‌های مادی، پیام توجه، محبت و حمایت اجتماعی از کودکان آسیب‌پذیر را نیز به همراه داشت. برنامه توزیع بسته‌های عیدانه «تحفه مهربانی» برای ۱۳۰۰ یتیم شهر کابل، یکی از بزرگ‌ترین برنامه‌های حمایتی بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی فیاض (دام‌ظله العالی) در سال ۱۴۰۲ به شمار می‌رود. این طرح با هدف دستگیری از ایتام و ایجاد شادی و امید در میان آنان اجرا شد و نقش مؤثری در حمایت از خانواده‌های نیازمند و تقویت روحیه همدلی و تعاون اجتماعی ایفا کرد.

توزیع ۳۰۰ بسته عیدانه در ولایت هرات

در راستای حمایت از خانواده‌های نیازمند و ترویج فرهنگ همدلی و دستگیری از اقشار آسیب‌پذیر جامعه، مؤسسه خیریه سیدالشهدا (ع) و مؤسسه خیریه امام جواد (ع) با

همکاری بنیاد حضرت آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله)، برنامه توزیع ۳۰۰ بسته عیدانه را در مرکز شهر ولایت هرات اجرا نمودند.

این برنامه در تاریخ ۳۰ حمل ۱۴۰۲، همزمان با روزهای پایانی ماه مبارک رمضان و در آستانه عید سعید فطر برگزار گردید و هدف آن کمک به خانواده‌هایی بود که در شرایط دشوار اقتصادی قرار داشتند.

روند اجرای برنامه

پس از شناسایی و ثبت خانواده‌های نیازمند توسط تیم‌های اجرایی و هماهنگی با مسئولان محلی، ۳۰۰ خانواده مستحق از مناطق مختلف شهر هرات تحت پوشش این برنامه قرار گرفتند. روند توزیع کمک‌ها به صورت منظم و با رعایت کرامت انسانی خانواده‌ها انجام شد. بسته‌های عیدانه شامل اقلام ضروری مورد نیاز خانواده‌ها بود که به منظور تأمین بخشی از نیازهای معیشتی آنان در روزهای عید تهیه و توزیع گردید.

آمار برنامه

- تاریخ اجرا: ۳۰ حمل ۱۴۰۲
- محل اجرا: مرکز شهر ولایت هرات
- مجریان برنامه: مؤسسه خیریه سیدالشهدا (ع) و مؤسسه خیریه امام جواد (ع)
- حامی برنامه: بنیاد حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله)
- تعداد خانواده‌های تحت پوشش: ۳۰۰ خانواده
- نوع کمک: بسته‌های عیدانه و مواد ضروری معیشتی

اهداف برنامه

این اقدام با هدف کاهش بخشی از مشکلات معیشتی خانواده‌های کم‌درآمد، ایجاد فضای همبستگی اجتماعی، تقویت روحیه امید و شادی در میان نیازمندان و فراهم‌سازی زمینه برگزاری مناسب مراسم عید سعید فطر برای خانواده‌های مستحق انجام شد. توزیع ۳۰۰ بسته عیدانه در ولایت هرات نمونه‌ای از تلاش‌های انسان‌دوستانه و خیرخواهانه مؤسسات خیریه سیدالشهدا (ع) و امام جواد (ع) با حمایت بنیاد حضرت آیت‌الله العظمی فیاض (دام‌ظله) در راستای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه بود. این برنامه توانست بخشی از نیازهای ضروری ۳۰۰ خانواده را در آستانه عید سعید فطر تأمین کرده و پیام همدلی، تعاون و مسئولیت‌پذیری اجتماعی را در جامعه تقویت نماید.

گزارش کمک‌رسانی به خانواده‌های شهدا و مجروحان حادثه مرکز آموزشی کاج

پس از حمله خونبار به مرکز آموزشی کاج در غرب کابل، بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام‌ظله) برنامه‌ای گسترده برای شناسایی، ثبت و حمایت از خانواده‌های شهدا و مجروحان این رویداد اجرا کرد. این برنامه شامل کمک‌های نقدی به خانواده‌های شهدا، حمایت از مجروحان، و همچنین تأمین هزینه انتقال و درمان تعدادی از زخمیان در خارج از کشور بوده است.

کمک به خانواده‌های شهدا

بر اساس اسناد ثبت‌شده، تعداد ۴۸ خانواده شهید شناسایی و تحت پوشش کمک‌های مالی قرار گرفتند. به هر خانواده مبلغ ۵۰ هزار افغانی پرداخت شد.

- تعداد خانواده‌های شهدا: ۴۸ خانواده
- میزان کمک برای هر خانواده: ۵۰,۰۰۰ افغانی
- مجموع کمک پرداخت‌شده به خانواده‌های شهدا: ۲,۴۰۰,۰۰۰ افغانی

خانواده‌های تحت پوشش عمدتاً از ولایت‌های غزنی، بامیان، دایکندی، میدان وردک، کابل، ارزگان و سرپل بوده‌اند و پس از بررسی و تثبیت هویت، کمک‌های نقدی دریافت کرده‌اند.

کمک به مجروحان حادثه

در بخش مجروحان، ۶۷ تن از زخمیان حادثه شناسایی و کمک دریافت کردند. میزان کمک بر اساس وضعیت جسمی و نیاز درمانی آنان در سه سطح ۵۰ هزار، ۲۵ هزار و ۱۵ هزار افغانی تنظیم شده بود.

- تعداد مجروحان دریافت‌کننده کمک: ۶۷ نفر

- مجموع کمک پرداخت شده به مجروحان: ۱,۲۷۵,۰۰۰ افغانی

این کمک‌ها با هدف تأمین بخشی از هزینه‌های درمان، دارو، توانبخشی و حمایت فوری از آسیب‌دیدگان اختصاص یافت.

انتقال مجروحان برای درمان خارج از کشور

بنیاد خیریه علاوه بر کمک‌های نقدی، هزینه انتقال و درمان پنج تن از مجروحان را در خارج از کشور نیز تأمین کرده است. برای این منظور، علاوه بر پنج مجروح، پنج همراه آنان نیز در روند درمان مشارکت داشتند.

جزئیات هزینه‌های انتقال و درمان

نوع هزینه	مبلغ (افغانی)
اخذ ۸ جلد پاسپورت	۸۸,۰۰۰
اخذ ویزای ۱۰ نفر	۹۰,۰۰۰
تکت رفت و برگشت ۱۰ نفر	۳۳۲,۵۰۰
ترانسپورت و آمبولانس	۱۱,۰۰۰

آزمایش کرونا برای ۱۰ نفر	۱۵,۰۰۰
مصارف سفر و اقامت	۱۸۷,۵۰۰
جمع کل	۷۲۴,۰۰۰

جمع‌بندی مالی کمک‌ها

این برنامه حمایتی در سه بخش اصلی اجرا شد:

بخش	مبلغ (افغانی)
کمک به خانواده‌های شهدا	۲,۴۰۰,۰۰۰
کمک به مجروحان	۱,۲۷۵,۰۰۰
انتقال و درمان مجروحان خارج از کشور	۷۲۴,۰۰۰
مجموع کل مصارف افغانی ۴,۳۹۹,۰۰۰	

بر اساس گزارش مالی، مجموع هزینه‌های انجام‌شده معادل حدود ۵۰,۱۳۱ دلار آمریکا برآورد شده است. در مجموع؛ این طرح حمایتی یکی از گسترده‌ترین برنامه‌های امدادی انجام‌شده برای قربانیان حمله مرکز آموزشی کاج به شمار می‌رود. در چارچوب این برنامه، ۴۸ خانواده شهید و ۶۷ مجروح مورد حمایت مستقیم قرار گرفتند و علاوه بر کمک‌های نقدی، زمینه انتقال و درمان پنج تن از زخمیان در خارج از کشور نیز فراهم شد. مجموع هزینه‌های اختصاص‌یافته به این برنامه به ۴ میلیون و ۳۹۹ هزار افغانی رسید که نشان‌دهنده تلاش گسترده برای کاهش بخشی از پیامدهای انسانی و اقتصادی این فاجعه بر خانواده‌های آسیب‌دیده است.

پروژه‌های حفر چاه آب آشامیدنی؛ بنیاد خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام ظلّه) سال‌های ۱۴۰۳-۱۴۰۴

این گزارش بر اساس اسناد ارائه‌شده توسط بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی فیاض در کابل تهیه شده و وضعیت پروژه‌های حفر چاه آب آشامیدنی را در سه مرحله شامل چاه‌های تکمیل‌شده، تحت تطبیق و تحت سروی بررسی می‌کند.

خلاصه اجرایی

در مجموع ۸۶ پروژه چاه آب آشامیدنی در ولایات مختلف افغانستان در گزارشات ثبت شده است. این پروژه‌ها در سه وضعیت قرار دارند:

تعداد	وضعیت
۲۹ حلقه	تکمیل شده
۳۴ حلقه	تحت تطبیق (در حال اجرا)
۲۳ حلقه	تحت سروی و بررسی
۸۶ حلقه	مجموع

مرحله اول: چاه‌های تکمیل‌شده

در مرحله نخست، ۲۹ حلقه چاه آب آشامیدنی با موفقیت تکمیل و به بهره‌برداری رسیده است. این پروژه‌ها عمدتاً در ولایات غزنی، بامیان، دایکندی، میدان وردک، کابل، هرات و قندهار اجرا شده‌اند.

توزیع ولایتی چاه‌های تکمیل‌شده

مجموع	قندهار	هرات	کابل	دایکندی	میدان وردک	بامیان	غزنی	ولایت
۲۹	۱	۱	۲	۲	۴	۴	۱۴	تعداد

عمیق ترین چاه های تکمیل شده

۱. مسجد باب الحوائج - کابل

- عمق: ۲۳۵ متر
- موقعیت: ناحیه سیزده کابل، پل خشک
- وضعیت: تکمیل شده

۲. مسجد امام جعفر صادق - کابل

- عمق: ۲۵۰ متر
- موقعیت: ناحیه سیزده کابل
- وضعیت: تکمیل شده

۳. سنک شانده - جاغوری، غزنی

- عمق: ۱۴۸ متر
- وضعیت: تکمیل شده

۴. بازار غجور - جاغوری، غزنی

- عمق: ۱۴۰ متر
- وضعیت: تکمیل شده

کم عمق ترین چاه های تکمیل شده

محل	عمق
شش برجه کجاب، بهسود	۱۶ متر
شهرک نو نیلی، دایکندی	۲۷ متر
کودول، ناور غزنی	۲۴ متر
شهر خوات، ناور غزنی	۳۹ متر

میانگین عمق چاه‌های تکمیل‌شده

بر اساس عمق‌های ثبت‌شده برای ۲۹ چاه تکمیل‌شده:

- مجموع عمق حفاری: ۲,۹۷۵ متر
- میانگین عمق هر چاه: حدود ۱۰۳ متر

این رقم نشان می‌دهد که بیشتر پروژه‌ها در مناطق دارای دشواری دسترسی به آب‌های زیرزمینی اجرا شده‌اند.

پروژه‌های ناموفق

در جریان اجرای پروژه‌ها، ۶ حلقه چاه به نتیجه مطلوب نرسیده و ناموفق ثبت شده‌اند. این پروژه‌ها شامل موارد زیر است:

عمق	محل
۱۶۰ متر	بازار غجور جاغوری
۳۹ متر	کدول خوات ناور
۲۵ متر	شهر خوات ناور
۲۱ متر	شش‌برجه کجاب علیا بهسود
۱۲ متر	قول نوکر بهسود
۶۰ متر	سنگ شانده جاغوری

نکته قابل توجه این است که در یکی از موارد، حفاری تا عمق ۱۶۰ متر ادامه یافته اما به آب قابل بهره‌برداری دسترسی حاصل نشده است.

مرحله دوم: پروژه‌های تحت تطبیق

در مرحله دوم، ۳۴ حلقه چاه در حال حفاری، تجهیز یا تکمیل مراحل فنی قرار دارند.

پراکندگی جغرافیایی

بیشترین پروژه‌های در حال اجرا در ولایات زیر قرار دارند:

سایر ولایات	غزنی	میدان وردک	بامیان	دایکندی
هلمند	ناور	بهسود	ورس	اشترلی
سمنگان			ورزاغ	نیلی
بدخشان			تخوی	کیتی
هرات				سنگ‌تخت و بندر

مراکز آموزشی و دینی بهره‌مند

بخش مهمی از چاه‌های در حال اجرا برای مراکز عمومی و آموزشی در نظر گرفته شده است؛ از جمله:

- مجتمع آموزشی امام جعفر صادق
- مکتب وحدت المهدی
- حوزه علمیه رضویه
- مدرسه رسول اعظم
- لیسه ورزاغ
- لیسه شهید محمد حسن عالودینی
- مسجد منجی موعود
- مدرسه فیضیه

این موضوع نشان می‌دهد که پروژه علاوه بر تأمین آب خانوارها، در راستای حمایت از مراکز آموزشی و مذهبی نیز طراحی شده است .

مرحله سوم: پروژه‌های تحت سروی

در مرحله سوم، ۲۳ حلقه چاه در مرحله بررسی، سروی فنی و مطالعات اولیه قرار دارند .

ولایات تحت پوشش سروی

غزنی	بامیان	کابل	بغلان	غور
ناور	ورس	مؤسسه فرهنگی فانوس	پلخمری	لعل و سرچنگل
جاغوری				مناطق مختلف ولایت غور

بخش عمده پروژه‌های سروی‌شده جدید در ولایت غور متمرکز است که نشان‌دهنده گسترش فعالیت‌ها به مناطق کمتر برخوردار این ولایت می‌باشد.

آمار کلی پروژه

مجموع پروژه‌ها

وضعیت	تعداد	درصد
تکمیل شده	۲۹	۳۳.۷٪
تحت تطبیق	۳۴	۳۹.۵٪
تحت سروی	۲۳	۲۶.۸٪
مجموع	۸۶	۱۰۰٪

ولایات دارای بیشترین سهم

بر اساس کل پروژه‌های ثبت‌شده:

۱. غزنی - بیشترین تعداد پروژه

۲. دایکندی

۳. بامیان

۴. میدان وردک

۵. غور

این آمار نشان می‌دهد که تمرکز اصلی پروژه بر مناطق مرکزی افغانستان و مناطق دارای کمبود آب آشامیدنی بوده است.

برنامه حفر چاه‌های آب آشامیدنی دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض طی سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ یکی از گسترده‌ترین برنامه‌های آبرسانی خیریه در مناطق محروم افغانستان به شمار می‌رود. در این برنامه، ۲۹ حلقه چاه به بهره‌برداری رسیده، ۳۴ حلقه در حال اجرا و ۲۳ حلقه دیگر در مرحله سروی قرار دارد. مجموعاً ۸۶ پروژه در ولایات مختلف کشور تحت پوشش قرار گرفته است. بخش عمده این فعالیت‌ها در ولایت‌های غزنی، دایکندی، بامیان و میدان وردک متمرکز بوده و علاوه بر روستاها، مراکز آموزشی، مدارس، مساجد و مجتمع‌های فرهنگی نیز از آن بهره‌مند شده‌اند. همچنین استفاده از سیستم‌های انرژی خورشیدی در بسیاری از پروژه‌ها، پایداری و کارایی این تأسیسات را افزایش داده است. این برنامه نقش مهمی در تأمین آب آشامیدنی سالم، کاهش مشکلات ناشی از کم‌آبی و بهبود شرایط زندگی هزاران خانواده در مناطق محروم افغانستان ایفا می‌کند.

توزیع کمک‌های افطاریه در شهر کابل

در آستانه ماه مبارک رمضان و در راستای حمایت از خانواده‌های نیازمند، بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض (دام ظلّه) برنامه توزیع کمک‌های افطاریه را برای ۵۷۰ خانواده فقیر و مستحق در شهر کابل اجرا نمود. در این برنامه، برای هر خانواده بسته‌ای از مواد غذایی اساسی شامل:

- ۵۰ کیلوگرام آرد
- ۵ کیلوگرام روغن
- ۱۰ کیلوگرام برنج
- مقداری شکر
- خرما

هدف از اجرای این برنامه، کمک به تأمین نیازهای اولیه غذایی خانواده‌های محروم در ماه مبارک رمضان و فراهم‌سازی زمینه بهره‌مندی آنان از برکات این ماه پربرکت بود. روند توزیع با رعایت اصول شفافیت و بر اساس شناسایی قبلی خانواده‌های مستحق انجام شد و صدها خانواده نیازمند در مناطق مختلف شهر کابل از این کمک‌ها بهره‌مند شدند.

این اقدام بخشی از فعالیت‌های بشردوستانه و خدمات اجتماعی بخش خیریه دفتر حضرت آیت‌الله العظمی فیاض در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه به شمار می‌رود. بر اساس ارقام فوق، در مجموع حدود ۲۸,۵۰۰ کیلوگرام آرد، ۲,۸۵۰ کیلوگرام روغن و ۵,۷۰۰ کیلوگرام برنج میان خانواده‌های نیازمند توزیع شده است.

توزیع بیل و کراچی دستی برای خانواده‌های سیل‌زده ولسوالی خوشی ولایت لوگر

در پی سیلاب‌های ویرانگر سال ۲۰۲۵ در ولایت لوگر که خسارات گسترده‌ای را به خانه‌ها، زمین‌های زراعتی و دارایی‌های مردم وارد کرد، بنیاد خیریه حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض در راستای حمایت از خانواده‌های آسیب‌دیده، اقدام به توزیع ۱۲۰ عدد بیل و کراچی دستی در ولسوالی خوشی این ولایت نمود.

این کمک‌ها با هدف یاری‌رسانی به باشندگان منطقه برای پاک‌سازی منازل، بازگشایی مسیرهای آسیب‌دیده، انتقال مواد ساختمانی و تسهیل روند بازسازی پس از سیلاب فراهم گردید. بسیاری از خانواده‌ها در اثر سیلاب بخش قابل توجهی از وسایل و امکانات کاری خود را از دست داده بودند و این تجهیزات می‌توانست نقش مهمی در بازگشت تدریجی آنان به زندگی عادی ایفا کند.

مسئولان محلی و باشندگان منطقه ضمن استقبال از این اقدام، آن را گامی مؤثر در کاهش مشکلات ناشی از حوادث طبیعی دانسته و از توجه بنیاد به نیازهای فوری مردم آسیب‌دیده قدردانی کردند. این برنامه بخشی از تلاش‌های بشردوستانه بنیاد برای حمایت از جوامع آسیب‌پذیر و رسیدگی به پیامدهای حوادث طبیعی در مناطق مختلف افغانستان به شمار می‌رود.

حضرت آیت اللہ العظمی

محمد اسحاق فیاض

امیرالمومنین امام علی علیه السلام:

"مال اندوزان با آنکه زنده اند، هلاک شده اند، و دانشمندان تا روزگار برجاست، برجایند." وبسایت حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض.

<https://fa.alfayadh.org/>

آثار و تألیفات آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض

آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض در کنار جایگاه برجسته خود در مرجعیت شیعه و تدریس در حوزه علمیه نجف، از چهره‌های پرکار و تأثیرگذار در عرصه تألیف و پژوهش علوم اسلامی نیز به شمار می‌رود. بخش مهمی از میراث علمی ایشان در قالب کتاب‌ها، تقریرات درسی، رساله‌های فقهی و آثار پژوهشی در موضوعات فقه، اصول فقه، تفسیر و مباحث اعتقادی بر جای مانده است. این آثار حاصل دهه‌ها تدریس، تحقیق و اجتهاد مستمر بوده و امروزه در شمار منابع مورد مراجعه طلاب، پژوهشگران و استادان حوزه‌های علمیه قرار دارند.

مهم‌ترین ویژگی آثار آیت‌الله فیاض، رویکرد استدلالی، دقت علمی و پایبندی به سنت اجتهادی حوزه نجف است. وی در آثار خود کوشیده است مباحث پیچیده فقهی و اصولی را با نگاهی تحلیلی و مستند بررسی کند و در عین حفظ مبانی فقه سنتی شیعه، به مسائل و نیازهای عصر حاضر نیز توجه داشته باشد. به همین دلیل، نوشته‌ها و

درس‌گفتارهای او در میان نسل جدید طلاب و فضیای حوزه نیز مورد استقبال قرار گرفته است.

در میان آثار برجای‌مانده از ایشان، کتاب‌های فقهی و اصولی جایگاه ویژه‌ای دارند. همچنین تقریرات دروس خارج فقه و اصول وی که توسط شاگردانش تنظیم و منتشر شده‌اند، از مهم‌ترین منابع آموزشی در حوزه علمیه نجف به شمار می‌روند. رساله‌های عملیه، استفتائات و پاسخ‌های فقهی ایشان نیز بخش دیگری از میراث علمی وی را تشکیل می‌دهد که در میان مقلدان و مراکز دینی مورد استفاده گسترده قرار دارد.

آثار آیت‌الله فیاض تنها بازتاب‌دهنده دانش فقهی و اصولی او نیست، بلکه نمایانگر شیوه تفکر، روش اجتهاد و نگاه علمی او به مسائل مختلف دینی است. از این رو، این مجموعه آثار را می‌توان بخشی از میراث ماندگار حوزه علمیه نجف در دوران معاصر دانست؛ میراثی که پس از رحلت ایشان نیز همچنان در حوزه‌های علمیه و مراکز علمی جهان اسلام مورد استفاده و استناد خواهد بود.

آنچه بر اهمیت این آثار می‌افزاید، نقش آیت‌الله فیاض در تربیت نسل‌های متعددی از طلاب و پژوهشگران است. بسیاری از شاگردان وی امروز در حوزه‌های علمیه عراق، ایران، افغانستان، پاکستان و دیگر کشورها به تدریس و پژوهش مشغول‌اند و اندیشه‌ها و روش علمی استاد خود را ادامه می‌دهند. از این منظر، میراث علمی آیت‌الله فیاض تنها به کتاب‌ها و نوشته‌های او محدود نمی‌شود، بلکه در قالب شاگردان، مؤسسات علمی و جریان فکری برخاسته از مکتب او نیز تداوم یافته است. میراث علمی آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض از گستردگی و غنای چشمگیری برخوردار است. بر اساس فهرست آثار منتشرشده، تاکنون در مجموع ۶۱ جلد از تألیفات و نوشته‌های ایشان در حوزه‌های فقه، اصول فقه، تفسیر، عقاید، استفتائات و مباحث اسلامی به چاپ رسیده است. افزون بر این، ۱۹ جلد از تقریرات دروس خارج فقه و اصول ایشان که توسط شاگردان برجسته وی تدوین و تنظیم شده‌اند نیز منتشر شده است.

این مجموعه گسترده، آیت‌الله فیاض را در شمار پراثرترین مراجع معاصر شیعه قرار می‌دهد. آثار او نه تنها بازتاب‌دهنده دهه‌ها تدریس و پژوهش در حوزه علمیه نجف است، بلکه تصویری روشن از شیوه اجتهادی، دقت علمی و نگاه فقهی وی به مسائل مختلف دینی ارائه می‌کند. بخش قابل توجهی از این آثار امروزه در حوزه‌های علمیه عراق، ایران، افغانستان، پاکستان و دیگر کشورهای اسلامی به عنوان منابع درسی و پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. انتشار ۸۰ جلد اثر علمی شامل ۶۱ جلد تألیف و ۱۹ جلد تقریرات، گواهی بر جایگاه ممتاز علمی آیت‌الله فیاض و نقش برجسته او در تولید دانش دینی در عصر معاصر است؛ میراثی ماندگار که پس از رحلت ایشان نیز همچنان در مسیر آموزش، پژوهش و اجتهاد در جهان تشیع تأثیرگذار خواهد بود.

آثار منتشرشده آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض

۱. درس‌گفتارهایی در اصول فقه (محاضرات فی أصول الفقه)، ۴ جلد
۲. پژوهش‌هایی در علم اصول (المباحث الأصولية)، ویرایش جدید، ۱۵ جلد
۳. شرح و تعلیقات مبسوط بر عروة الوثقی (تعالیق مبسوطه علی العروة الوثقی)، ۱۰ جلد
۴. دیدگاه‌ها و نظریه‌های فکری (أطروحات فکریة)، ۱ جلد
۵. منهاج الصالحین، ۳ جلد
۶. رساله توضیح المسائل، ۱ جلد
۷. رساله نموداری احکام، ۱ جلد
۸. رساله توضیح المسائل (ترجمه انگلیسی)، ۱ جلد
۹. رساله توضیح المسائل (ترجمه اردو)، ۱ جلد
۱۰. مناسک حج، ۱ جلد
۱۱. مناسک حج (عربی)، ۱ جلد

۱۲. احکام اراضی و زمین‌ها (الأراضی)، ۱ جلد
۱۳. استفتائات (فارسی)، ۱ جلد
۱۴. استفتائات شرعی (الاستفتاءات الشرعية)، ۲ جلد
۱۵. بانکداری از نگاه اسلام، ۱ جلد
۱۶. جایگاه زن در نظام سیاسی اسلام، ۱ جلد
۱۷. حکومت اسلامی، ۱ جلد
۱۸. مسائل طبی و پزشکی، ۱ جلد
۱۹. حقوق مالکیت فکری، ۱ جلد
۲۰. نگاهی گذرا بر مسئله اجتهاد، ۱ جلد
۲۱. زندگی‌نامه (فارسی)، ۱ جلد
۲۲. بیانات و رهنمودها (بیانات و توجیها)، ۱ جلد
۲۳. توضیح الأحکام به شیوه اینفوگرافیک، ۱ جلد
۲۴. حکومت اسلامی (العربية: الحكومة الإسلامية)، ۱ جلد
۲۵. جایگاه زن در نظام سیاسی اسلام (العربية: موقع المرأة فی النظام السياسي الإسلامي)، ۱ جلد
۲۶. زندگی‌نامه مختصر آیت‌الله العظمی سید ابوالقاسم خویی (المختصر فی حياة السيد الخوئی)، ۱ جلد
۲۷. نگاهی کوتاه به اجتهاد (النظرة الخاطفة فی الاجتهاد)، ۱ جلد
۲۸. بانک‌ها و بانکداری (البنوک)، ۱ جلد
۲۹. ۱۰۱ پرسش درباره نوشتن، کتاب و کتابخانه‌ها، ۱ جلد

۳۰. مسائل مستحدثه و نوپدید (المسائل المستحدثه)، ۱ جلد

مجموع آثار منتشرشده: ۶۷ جلد^۶

تقریرات

توضیح: در سنت علمی حوزه‌های شیعه، «تقریرات» به مجموعه یادداشت‌ها و نگاشته‌هایی گفته می‌شود که شاگردان از درس‌ها، مباحث و دیدگاه‌های علمی استادان برجسته تنظیم و تدوین می‌کنند. این آثار در واقع بازتاب مکتوب درس‌های شفاهی استاد هستند که توسط شاگردان، با حفظ ساختار استدلال‌ها، مبانی فقهی و اصولی و گاه با توضیحات و تنظیمات تکمیلی، به صورت کتاب یا رساله علمی منتشر می‌شوند. از این رو، تقریرات را می‌توان یکی از مهم‌ترین منابع برای شناخت اندیشه و روش اجتهادی عالمان دینی دانست؛ زیرا بسیاری از دیدگاه‌ها، نوآوری‌ها و مباحث تفصیلی استادان، بیش از آنکه در تألیفات مستقل آنان انعکاس یابد، در تقریرات درس‌هایشان قابل مشاهده است.

آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض نیز طی دهه‌ها تدریس در حوزه علمیه نجف، شاگردان فراوانی را پرورش داد که بخشی از میراث علمی ایشان را در قالب تقریرات فقهی و اصولی ثبت و منتشر کرده‌اند. این آثار نه تنها بیانگر گستره دانش و عمق مباحث علمی ایشان هستند، بلکه تصویری روشن از شیوه استنباط، مبانی فکری و رویکرد اجتهادی این مرجع برجسته شیعه ارائه می‌کنند. از این منظر، تقریرات درس‌های آیت‌الله فیاض بخش مهمی از میراث علمی او را تشکیل می‌دهند و برای پژوهشگران فقه و اصول، منبعی ارزشمند در شناخت مکتب فقهی نجف به شمار می‌روند.

تقریرات منتشر شده از مرحوم آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض :

۱. درس‌گفتارهایی در اصول فقه (محاضرات فی أصول الفقه)، ۴ جلد

^۶ محمد اسحاق فیاض، «همه کتاب‌ها»، وبسایت رسمی حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض، تاریخ دسترسی:

۱۰ جون ۲۰۲۶، <https://fa.alfayadh.org/all-books/>

۲. پژوهش‌هایی در علم اصول (المباحث الأصولية)، ویرایش جدید، ۱۵ جلد
مجموع: ۱۹ جلد (همان).

رحلت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض پیام‌های تسلیت و واکنش‌ها پس از رحلت

رحلت آیت‌الله العظمی شیخ محمد اسحاق فیاض، از مراجع عالی‌قدر جهان تشیع و یکی از چهار مرجع برجسته حوزه علمیه نجف، پایان فصل مهمی از تاریخ معاصر مرجعیت شیعه به شمار می‌رود. وی که بیش از هفت دهه از عمر خویش را در راه تحصیل، تدریس، تحقیق و تربیت شاگردان سپری کرده بود، در زمره تأثیرگذارترین فقیهان عصر حاضر قرار داشت و نام او با حوزه علمیه نجف، سنت اجتهاد شیعی و جریان اعتدال دینی در عراق و جهان اسلام پیوندی عمیق یافته بود.

آیت‌الله فیاض نه تنها در میان میلیون‌ها مقلد و ارادتمند خود، بلکه در میان طیف گسترده‌ای از علما، اندیشمندان و شخصیت‌های سیاسی جهان اسلام از احترام و جایگاهی ویژه برخوردار بود. از همین رو، خبر درگذشت وی با واکنشی گسترده در عراق، ایران، افغانستان و دیگر کشورهای اسلامی روبه‌رو شد و موجی از اندوه و همدردی را در میان شیعیان جهان برانگیخت.

در عراق، که بیش از نیم قرن محل زندگی، تدریس و فعالیت علمی ایشان بود، دولت این کشور سه روز عزای عمومی اعلام کرد.^۷ عبداللطیف جمال رشید در پیام تسلیت خود از آیت‌الله فیاض به عنوان یکی از برجسته‌ترین مراجع دینی جهان اسلام یاد کرد و نقش وی را در تقویت همزیستی، اعتدال و حفظ وحدت ملی عراق ستود. همچنین محمد شیاع السودانی با صدور پیامی، رحلت این مرجع بزرگ را ضایعه‌ای دردناک برای عراق و جهان اسلام توصیف کرد و از خدمات علمی و اجتماعی وی تجلیل نمود.

^۷ بی‌بی‌سی فارسی دری. «آیت‌الله محمد اسحاق فیاض؛ مجتهدی که سمت رهبری دولت، قضاوت و مرجعیت دینی را برای زنان مجاز شمرد.» ۲۰۲۶. دسترسی ۷ جون ۲۰۲۶. [BBC Dari](https://www.bbc.com/dari)

از سوی دیگر، محمود المشهدانی، رهبران احزاب سیاسی، شخصیت‌های مذهبی و جریان‌های مختلف شیعی عراق نیز پیام‌های جداگانه‌ای صادر کردند. شخصیت‌هایی همچون نوری المالکی، عمار الحکیم، هادی العامری و قیس الخزعلی با ابراز تأسف عمیق، فقدان آیت‌الله فیاض را خسارتی بزرگ برای حوزه نجف و امت اسلامی دانستند. در جمهوری اسلامی ایران نیز رحلت این مرجع عالی‌قدر با بازتاب گسترده‌ای همراه بود. مسعود پزشکیان رییس جمهور ایران در پیام تسلیت خود از آیت‌الله فیاض به عنوان فقیهی بزرگ، پارسا و دارای جایگاهی رفیع در حوزه علمیه نجف یاد کرد و خدمات علمی و دینی وی را ستود. مراجع تقلید از جمله ناصر مکارم شیرازی، حسین نوری همدانی، جعفر سبحانی جوادی آملی، وحید خراسانی، بشیر نجفی، گلپایگانی، و شماری دیگر از مراجع و استادان برجسته حوزه‌های علمیه نیز با صدور پیام‌های جداگانه، فقدان ایشان را تسلیت گفتند. از چهره‌های مطرح سیاسی ایران، سید محمد خاتمی، سید حسن خمینی، سید عباس عراقچی، داکتر محمد رضا عارف، محمد باقر قالیباف رحلت آیت‌الله محمد اسحاق فیاض را تسلیت عرض نموده‌اند.^۸

در افغانستان، سرزمینی که آیت‌الله فیاض ریشه‌های خانوادگی و فرهنگی خود را از آنجا داشت، واکنش‌ها گسترده و کم‌سابقه بود. شخصیت‌های سیاسی، رهبران مذهبی، احزاب، نهادهای مدنی و مراکز فرهنگی افغانستان در پیام‌های متعدد از خدمات علمی و معنوی وی تجلیل کردند (همان).

بازتاب رحلت آیت‌الله فیاض به جهان عرب و سایر کشورهای اسلامی نیز گسترش یافت. حوزه‌های علمیه نجف و قم، مراکز اسلامی لبنان، سوریه، بحرین، کویت، پاکستان و هند، سازمان‌ها و انجمن‌های شیعی در اروپا و آمریکای شمالی و همچنین رسانه‌های بزرگ منطقه‌ای، گزارش‌ها و تحلیل‌های گسترده‌ای درباره زندگی و میراث علمی او منتشر کردند. بسیاری از این گزارش‌ها بر نقش آیت‌الله فیاض در حفظ استقلال حوزه نجف،

^۸ شفقنا. «پیام تسلیت ... در پی رحلت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض». «خبرگزاری بین‌المللی شفقنا»، ۵ جون ۲۰۲۶. دسترسی ۷ جون ۲۰۲۶

تداوم سنت اجتهاد شیعی و دفاع از رویکرد اعتدالی در مواجهه با چالش‌های سیاسی و اجتماعی تأکید داشتند (همان).

آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض در طول عمر پربار خود ده‌ها اثر علمی در فقه، اصول، تفسیر و مباحث اسلامی از خود برجای گذاشت و هزاران طلبه و پژوهشگر از محضر درس او بهره بردند. افزون بر فعالیت‌های علمی، حمایت از پروژه‌های خیریه، آموزشی، صحتی و عام‌المنفعه در عراق، افغانستان و دیگر کشورها، بخش مهمی از میراث اجتماعی او را تشکیل می‌دهد. از همین رو، رحلت وی تنها فقدان یک مرجع دینی نبود، بلکه از دست رفتن شخصیتی بود که در عرصه‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و خیریه نیز تأثیری ماندگار بر جای گذاشت.

امروز نام آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض در کنار بزرگ‌ترین مراجع معاصر شیعه ثبت شده است. هرچند فقدان او برای حوزه علمیه نجف و میلیون‌ها تن از پیروانش اندوهی عمیق به همراه دارد، اما میراث علمی، آثار مکتوب، شاگردان برجسته و خدمات اجتماعی او همچنان زنده خواهد ماند و نسل‌های آینده از آن بهره خواهند برد.

گزیده‌ی از تصاویر کمک‌ها

تصاویر زیر؛ گزیده‌ی از کمک‌های بنیاد حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحق فیاض است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى

بنیاد خیریه حضرت آیت الله العظمی فیاض (دام ظلّه)

تحفه مهربانی با بسته های کمکی برای ۴۵۰۰ یتیم افغانستان

توزیع بسته های کمکی (لباس، بوت، کلچه، شیرینی و پول نقد)
برای ۱۳۰۰ یتیم شهر کابل

تاریخ توزیع بهار سال ۱۴۰۲

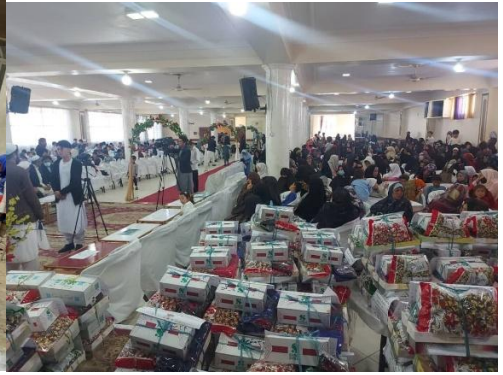

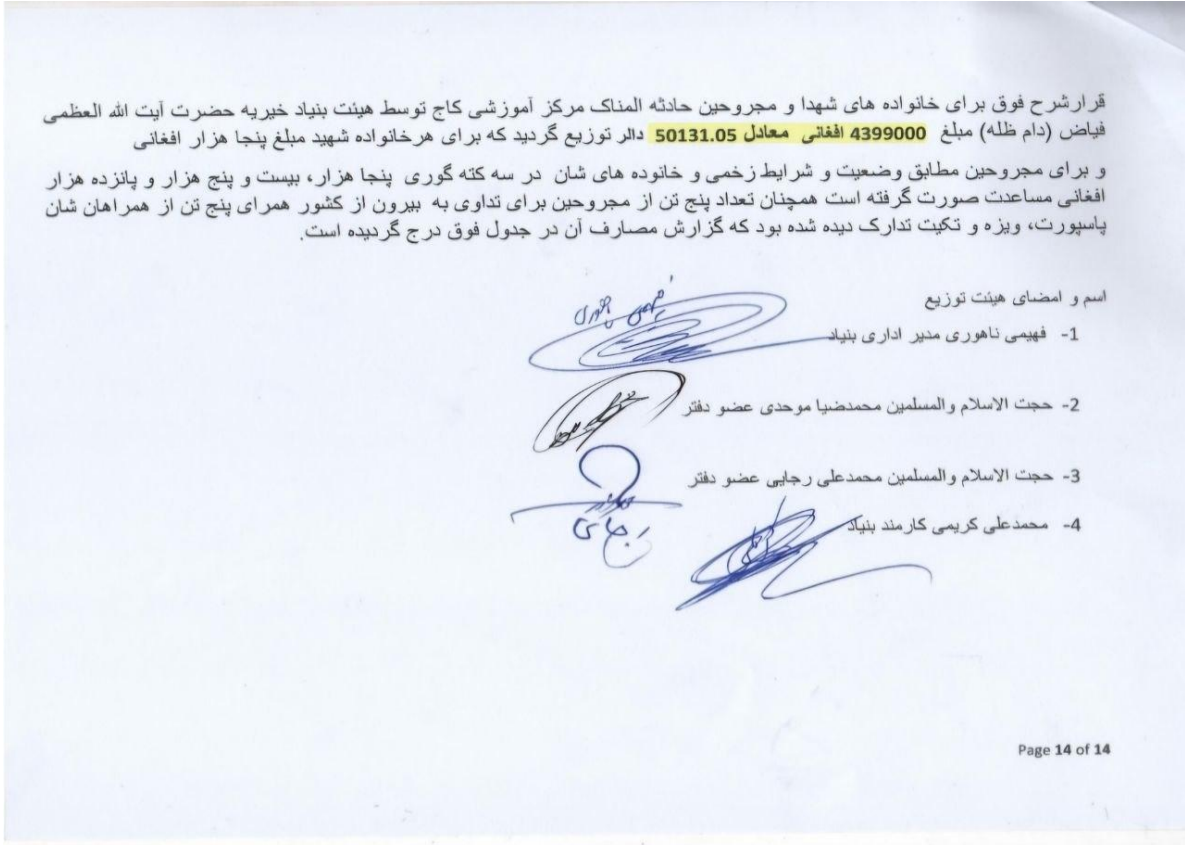

بسم الله الرحمن الرحيم

خدمت محترم و ریاست بخش خیریه دفتر مرجع اعلی جهان اسلام حضرت آیت الله العظمی "فیاض" دام عزه قابل توجه مدیریت محترم اجراییه آن بخش گزارش تصویری و جدول توزیع کمک برای (۳۰) فامیل از مردم فقیر درجه اول قریه جات ولسوالی لعل و سر جنگل ولایت غور تقدیم است. با احترام

بخش خیریه دفتر مرجع عالیقدر جهان اسلام حضرت آیت الله العظمی فیاض (دام ظلّه العالی) برنامه توزیع کمک ها

کمک های ویژه برای فقرا و نیازمندان درجه یک (اضطراری) - افغانستان

کد نمبر	اسم	اسم پدر	ولایت	ولسوالی		منطقه	شماره تذکره	نوعیت مشکل	ادرس فعلی	شمار تماس	تاریخ توزیع	اسم و تخلص مسئول توزیع
				ولسوالی	منطقه							
GR001	هیم	فقیر حسین	غور	لعل و سرچنگل	شهرک مهاجرین	66	3323	عبدالوانانی کار	شهرک مهاجرین	7719	853	GR001
GR002	ریا	محمد موسی	غور	لعل و سرچنگل	شهرک مهاجرین	28	0275	فدوی بیکاری	شهرک مهاجرین	7669	706	GR002
GR003	گم	علی میر	غور	لعل و سرچنگل	شهرک مهاجرین	26	9000	پیرپرست	شهرک مهاجرین	7771	554	GR003
GR004	فرا	احمد	غور	لعل و سرچنگل	شهرک مهاجرین	36	6464	پیرپرست	شهرک مهاجرین	7708	583	GR004
GR005	مصدق علی	فقیر حسین	غور	لعل و سرچنگل	شهرک مهاجرین	2	454	فدوی بیکاری	شهرک مهاجرین	7727	849	GR005
GR006	قیه	حاجی	غور	لعل و سرچنگل	سر سقابه	36	7700	پیرپرست	شهرک مهاجرین	رد		GR006
GR007	سوموه	حاجی	غور	لعل و سرچنگل	جویددل	26	6743	فدوی بیکاری	شهرک مهاجرین	7757	172	GR007
GR008	سرجب	سید ناصر	غور	لعل و سرچنگل	بیخسنگ	26	6131	هلول	شهرک مهاجرین	7653	512	GR008
GR009	نورا	شاه فی	غور	لعل و سرچنگل	فانی	26	8952	پیرپرست	شهرک مهاجرین	7670	585	GR009
GR010	بدر	مرزا حسین	غور	لعل و سرچنگل	حسین آباد	6	073	عبدالوانانی کار	حسین آباد	7673	253	GR010

برای هر خانواده فقیر یک پوری آرد 50 کیلو، یک پوری نیش 10 کیلو، یک پوتل روغن 5 پتله، شکر 3 کیلو و چای خشک 1 کیلو

Certificate of Registration on Change of Name

This is to certify that

AAYATULLAH FAYADH FOUNDATION LIMITED

Australian Company Number [REDACTED]

did on the thirteenth day of November 2024 change its name to

MADEENAT-OL-ELM CULTURAL FOUNDATION LTD

Australian Company Number [REDACTED]

The company is a public company.

The company is limited by guarantee.

The company is registered under the Corporations Act 2001 and is taken to be registered in New South Wales and the date of commencement of registration is the fifteenth day of March, 2024.

Issued by the
Australian Securities and Investments Commission
on this thirteenth day of November 2024.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J Longo'.

Joseph Longo
Chair

CERTIFICAT

نکته پایانی: با توجه به گستردگی فعالیت‌های بنیاد و حجم بسیار زیاد تصاویر و اسناد تصویری مربوط به برنامه‌ها، پروژه‌ها و کمک‌های انجام‌شده، و پراکندگی خدمات انجام شده، امکان درج تمامی تصاویر و کل پروژه‌ها در این گزارش فراهم نبوده است. از این‌رو، تنها بخشی از اسناد به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. هدف اصلی این گزارش، ارائه تصویری جامع و مستند از عملکرد، دستاوردها و خدمات بنیاد حضرت آیت‌الله العظمی محمد اسحاق فیاض بوده است؛ از همین رو تمرکز گزارش بیش از آن‌که بر انتشار گسترده تصاویر باشد، بر ارائه آمار، اطلاعات و شرح فعالیت‌ها قرار گرفته است. بدیهی است که حجم واقعی فعالیت‌ها و مستندات تصویری بنیاد، و کارکردهای بنیاد فراتر از آن چیزی است که در این مجموعه منعکس شده است.

بنیاد خیریه
حضرت آیت الله العظمی
محمد اسحاق فیاض

تهیه و تنظیم:

دهمزانگ

dehmazang.org